

A Pécsváradi Szivárvány Német Nemzetiségi Óvoda Pedagógiai Programja

Pädagogisches Programm des Regenbogen Deutscher Nationalitätenkindergarten Petschwar

Intézmény OM- azonosítója: 202354	Intézményvezető: aláírás
Nevelőtestület nevében: aláírás	Szülői Munkaközösség nevében: aláírás
Fenntartó jóváhagyása: aláírás	
A dokumentum jellege: nyilvános	

Érvényes: 2021. 09. 01.-től határozatlan időre szól, visszavonásig

1. AZ INTÉZMÉNYADATAI.....	3
2. AZ INTÉZMÉNY KÖRNYEZETI SAJÁTOSSÁGAI-HELYZETKÉP.....	5
2.1. Óvodánk arculata.....	5
2.2. Személyi feltételek.....	7
2.3. Pedagógusképünk.....	8
2.4. Dajkaképünk.....	10
2.5. Tárgyi feltételek.....	10
3. ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	15
3.1. Óvodánk napirendje.....	16
3.2. Beszoktatás, átmenet	17
3.3.A nevelés tervezése, formái, időkeretei.....	17
3.4. Az óvodai nevelőmunka tervezése.....	18
4. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP.....	21
5. ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI.....	23
5.1. Az egészséges életmód alakítása.....	24
5.1.1. Zöld óvoda program.....	30
5.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés.....	36
5.3. Az anyanyelvi, az értelmi nevelés.....	41
5.4. A német nemzetiségi kétnyelvű nevelés.....	44
6. ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI.....	49
6.1. Játék.....	49
6.2. Verselés, mesélés.....	54
6.3. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc.....	56
6.4. Rajzolás, mintázás, kézimunka.....	59
6.5. Mozgás, testnevelés.....	62
6.6. Külső világ tevékeny megismerése.....	65
6.6.1. Környezet megismerése.....	65
6.6.2. Matematikai tartalmú ismeretek.....	72
6.7. Munka jellegű tevékenységek.....	75
6.8. A tevékenységben megvalósuló tanulás.....	78
7. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE.....	82
8. ÜNNEPEINK, HAGYOMÁNYAINK.....	85
9. ESÉLYEGYENLŐSÉG.....	88
9.1. Az SNI-s gyermekek sérülés- specifikus fejlesztésének céljai, feladatai...91	
9.2. A BTMN-vel küzdő gyermekek differenciált fejlesztése.....92	
9.3. HH-s, HHH-s, migráns gyermekek differenciált fejlesztése.....93	
9.4. A kiemelkedő képességű gyermekekkel való egyéni foglalkozás.....94	
9.5. Gyermek és ifjúságvédelem.....97	
MELLÉKLETEK	
Anamnézis lap.....	99
Gyermek fejlődési mutatói.....	105
Fejlesztési terv.....	118
Egyéni fejlesztési lap.....	119

1. AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az intézmény elnevezése: Pécsváradi Szivárvány Német Nemzetiségi Óvoda

Idegen nyelvű megnevezése: Regenbogen Deutscher Nationalitätenkindergarten
Petschwar

Az intézmény székhelyének címe 7720 Pécsvárad, Gesztenyési u. 1.

Telefonszáma: 72/465-348; Telefon/Fax: 72/565-019

Telephelye:Pécsváradi Szivárvány Német Nemzetiségi Óvoda és Bölcsőde Vár utcai Óvodája

Telephely címe: 7720 Pécsvárad, Vár u. 37.

Telefonszáma: 72/671-794

Az intézmény OM azonosítója: 202354

Az intézmény e-mail címe: pvkindergarten@gmail.com

Az intézmény honlapja: pecsvaradiovoda

Az intézmény férőhelyének száma: 125 fő óvodás

Az intézmény fenntartója: Pécsváradi Német Nemzetiségi Önkormányzata

Címe: 7720 Pécsvárad, Szentháromság tér 3.

Az intézmény alaptevékenysége - szakfeladatai

Óvodai nevelés, ellátás	851011
Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása	851012
Nemzetiségi óvodai nevelés, ellátás	851013
Pedagógiai szakmai szolgáltatás	856020
Óvodai intézményi közétkeztetés	562912
Munkahelyi étkeztetés	562917

Nemzetiségi feladatai: német nemzetiségi, kétnyelvű óvodai nevelés

Az intézmény csoportjainak száma: 5 óvodai és 2 bölcsődei csoport

Az óvoda működési területe: Pécsvárad, Szilágypuszta, Martonfa, Csokoládépuszta

Az alapító okirat kelte: 2021. 08.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára

építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve- meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Óvodai programunkat meghatározó dokumentumok:

- Alapító okirat
- 2011. évi CXCV. Törvény a nemzeti köznevelésről
- 229/2012. (VIII. 28) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 363/2012. (XII. 17) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003.évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011.évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- Az 1998.évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról

2. AZ INTÉZMÉNYÜNK KÖRNYEZETI SAJÁTOSSÁGAI – HELYZETKÉP

2.1. Óvodáink arculata

Pécsvárad 4000 fő lakosú, a Zengő lábánál elterülő, történelmi múlttal rendelkező település Baranya megyében. Városunk sokrétű és gazdag hagyományai hozzátartoznak életünkhöz, akár magyar, akár német vonatkozásban. Kötelességünknek érezzük, hogy gyermekeinkben is erősítsük közösségünk tiszteletét, egymás megbecsülését.

Fenntartónk a Pécsvárad Németség Önkormányzata. Intézményünk több évtizedes múltra visszatekinthető, **német nemzetiségi, kéttannyelvű óvoda**. Őrizzük a német nemzetiségi múltat, hagyományokat, szokásokat. Úgy neveljük a gyerekeket, hogy biztosítjuk a német nemzetiségi kultúrával való ismerkedést, a német nyelv használatát. Elsődleges célunk a német nyelv iránti érdeklődés felkeltése már óvodás korban, melyet játékos, utánpótlás alapuló nyelvsajátítással próbáljuk megvalósítani. Valamennyi óvodai csoportunkban biztosított a német nemzetiségi nyelvi nevelés, Minden gyermek (100%) idegen nyelvként találkozik a német nyelvvel. Ezért az óvoda mindkét nyelv, a nemzetiségi nyelv és a magyar nyelv fejlesztését szolgálja. Az óvodai élet tevékenységi formáiban a két nyelv használata érvényesül, a hangsúly a nemzetiségi nyelv fejlesztésén van. A két nyelv használatának aránya: 60% magyar- 40% német.

Óvodánkban nagy jelentőséget tulajdonítunk a népművészet ápolására, a népi kismesterségek megismerésére, a magyar néphagyomány ápolására. Ennek szellemében továbbra is megrendezzük a már hagyománnyá vált óvodai programjainkat. Komplex módon, projektekben, témahetekben tervezzük tevékenységeinket az évszakok, jeles napok, ünnepek köré, mely szorosan kötődnek a természet körforgásához.

Integrált óvodaként sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekeket is fogadunk. Integrált programunk nevelésszociológiája: hisszük, hogy a másságot elfogadó környezet segíti az SNI-s gyermekek harmonikus személyiség fejlődését. Az ép gyermek szempontjából pedig azért fontos, mert természetessé válik a másság elfogadása és megbecsüli saját értékeit.

Hosszú évek óta tudatosan készültünk arra, hogy gyermekeinkbe is elültessük a természet iránt érzett szeretetét, megóvását, védelmét. Fontosnak tartjuk, hogy tiszteljék az élő természetet, növényeket, állatokat. Céljaink megvalósulása érdekében változatos játékos tevékenységeket szervezünk -oly módon, hogy abban a szülők is aktív szerepet vállalhassanak. Törekszünk a partneri kapcsolat kialakítására. A természet szerető környezetkímélő magatartás, - a pozitív viszonyulás személyiségbe történő beépülését az óvoda csak a családok megnyerésével, a közös törekvések eredményeként valósíthatja meg.

Intézményünk 5 óvodai csoporttal látja el az Óvodai nevelés országos alapprogramjában és a Nemzeti és etnikai kisebbségi óvodai nevelés irányelvekben meghatározott óvó-védő, szociális, személyiségfejlesztő, kétnyelvű nevelő funkciót. Óvodánk pedagógiai programja is ebben a szellemiségben íródott.

Lehetőséget biztosítunk ahhoz, hogy a migráns gyermekek is megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Intézményünk két épületben működik. Székhelye a Pécsváradi Szivárvány Német Nemzetiségi Óvoda és Bölcsőde, a „Gesztenyés utcai óvoda”, telephelye a Pécsváradi Szivárvány Német Nemzetiségi óvoda és Bölcsőde, a „Vár utcai Óvoda.

A Gesztenyés úti óvodában 2 óvodai és 3 bölcsődei csoport, a Vár utcai óvodában 3 óvodai csoport működik. Az óvodai csoportok vegyes összetételűek.

A Gesztenyés utcai óvoda

- 1977-ben kezdte meg működését, melynek sajátossága már a kezdetektől a német nemzetiségi hagyományok ápolása, a néphagyományok átörökítése (Német nemzetiségi hét, Márton nap, Sommerfest)
- 2 óvodai csoport (heterogén)

A Vár utcai óvoda

- A Vár utcai óvoda új épülete 2013 áprilisában került átadásra, melyben 2014-ben kezdtük meg az óvodai nevelést. Fő profilja a többéves tradíciójához kapcsolódó jeles napok megünneplése, néphagyományok megőrzése, ápolása (Gesztenyeszüreti mulatság – Leányvásár).
- 3 óvodai csoport (heterogén)

2.2. Személyi feltételek

- Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
- Nevelőmunkánk **kulcs-szereplője az óvodapedagógus**. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az ideális óvodapedagógus az alapvető humanista értékek hordozója, amelyhez megfelelő szakmai felkészültség társul, s ez a mindennapi pedagógiai tevékenységében nyilvánul meg. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
- A nevelőtestület közös értékek fogadja el, a toleranciát, empátiát, egymás segítségét, együttműködést, egymás véleménye iránti megértést, az emberi méltóság tiszteletben tartását, az esztétikus óvodai környezet jelentőségét, a nevelői tevékenység rugalmasságát, a helyzethez és a gyerek egyéni jellemzőihez történő alkalmazkodást, felelősségtudatot, az önfejlesztési igényt.
- Az óvodai nevelőmunka hatékonyságát nagymértékben segítik a **dajkák és a pedagógiai asszisztens**. Segítséget nyújtanak a gondozási és gyermek felügyeleti tevékenységek ellátásában. Besegítenek a kezdeményezések, foglalkozások előkészítésében és az egyszerű pedagógiai feladatok megoldásában. Biztosítják a tiszta, igényes, esztétikus óvodai környezetet, mely a gyermekek egészséges és harmonikus neveléséhez elengedhetetlenül szükséges.
- Az intézmény zavartalan működéséhez szükséges ügyviteli és gazdasági teendőket a Pécsváradi Városi Polgármesteri Hivatal látja el.

A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekekkel és a beilleszkedési tanulási, magatartási nehézséggel küszködő (BTMN) gyerekeket a Baranya Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Pécsváradi Tagintézményének szakemberei fejlesztik egyéni foglalkozásokon. A beszédhibás gyermekekkel logopédusok foglalkoznak heti egy alkalommal a számukra biztosított speciális eszközökkel felszerelt helységben.

- Pedagógiai programunk eredményes megvalósításához minden óvodai csoportban legalább egy óvodapedagógus német nemzetiségi óvodapedagógusi diplomával rendelkezik.
- **Für eine effektive Umsetzung unseres Pädagogischen Programms, gibt es in jeder Gruppe mindestens eine Erzieherin, die ein Deutsch-Kindergärtnerin-Diplom besitzt, welches sie zur Arbeit in einem Nationalitätenkindergarten berechtigt.**

Intézményünkben összesen 28 közalkalmazott dolgozik az alábbi megoszlásban:

Óvoda					Technikai dolgozók		
Pedagógusok		Nevelést, oktatást segítőik			Élelmezésvezető	Képzett szakács	Összesen
Vezető	Óvodapedagógus	Dajka	Pedagógiai	Óvodatitkár			
1	10	5	1	1	1	3	
18					4		22

	Gesztenyési úti óvoda	Vár utcai óvoda
intézményvezető	---	1 fő
óvodavezető helyettes	1 fő	---
német nemzetiségi óvodapedagógus	2 fő	4 fő
óvodapedagógus	2 fő	2 fő
dajka	2 fő	3 fő
pedagógiai asszisztens	---	1 fő
óvodatitkár	---	1 fő
élelmezésvezető	1 fő	---
szakács	3 fő	---
összesen:	20 fő	12 fő

2.2. Pedagógusképünk

- Elsődleges modell, nyelvi minta.
- Szakszerűen alkalmazza módszertani sokszínűségét.
- Sokféle módszert ismer, melyeket kreatívan a situációnak megfelelően használ.
- Tudatában van modell szerepének.
- Fegyelmezett.
- Megbízható.
- Pontos.
- Kreatív.
- A gyermeket, annak szükségleteivel együtt állítja a középpontba.
- Felelősséget vállal tetteiért.
- Együtt érző.

- Figyelmes.
 - Képes lelkesedni.
 - Képes a gyerekeket lelkesíteni.
 - Önképzése folyamatos.
 - Képzzi magát a pedagógiai közösségben és óvodán kívüli kapcsolatokban.
 - Továbbképzéseken vesz részt.
 - Fejlődőképes.
 - Nyitott az újra.
 - Kapcsolatépítő.
 - Azonosul vezető szerepével.
 - Hagyja, hogy vezessék.
 - Kiegyensúlyozott.
 - Tud bánni az érzelmekkel.
 - Képes szakmai vitát vezetni.
 - A magánéletet és a hivatását képes külön választani.
 - Rugalmas.
 - Jól kezeli a kihívásokat.
 - Jól kezeli a változásokat.
 - Alkalmazkodik.
 - Munkáját megtervezi, beszámol róla és dokumentálja.
 - A gyermekek fejlődését nyomon követi és dokumentálja.
 - **Örömmel beszél németül.**
 - **Jól, magabiztosan beszél németül.**
 - **A napirend cselekvéseiben következetesen németül beszél.**
 - **Keresi a kapcsolatot a magyarországi német egyesületekkel, szervezetekkel.**
 - **Ismeri és tiszteli a nemzetiségi hagyományokat, értékeket és törekszik azok átörökítésére.**
-
- **Sie spricht Deutsch mit Freude.**
 - **Sie spricht selbstsicher und gut Deutsch.**
 - **Sie spricht während der Tagesordnung und bei allen Aktivitäten konsequent Deutsch.**
 - **Sie sucht Kontakt mit ungarndeutschen Vereinen und – Organisationen.**
 - **Sie kennt und respektiert die nationalen Traditionen und Werte, und sie bemüht sich, diese zu pflegen.**

2.3. Dajkaképünk

- Tudatában van modell szerepével.
- Fegyelmezett.

- Megbízható.
- Felelősséget vállal tetteiért.
- Pontos.
- A gyermeket, annak szükségleteivel együtt, a középpontba állítja.
- Figyelmes.
- Kész fejlődni, változni.
- Az újra nyitott.
- Jó a kapcsolatteremtő képessége.
- Azonosul a modell szerepkörrel.
- Hagyja, hogy vezessék.
- Kiegyensúlyozott.
- Tud bánni az érzelmekkel.
- Képes különválasztani a magánéletet és a hivatását, szakmáját.
- Rugalmas.
- Jól kezeli a változásokat.
- Alkalmazkodó.
- **Ismeri és ápolja a magyarországi német hagyományokat, kultúrát, értékeket és azonosul azzal, valamint segíti azok átörökítését.**
- **Sie kennt und pflegt ungerndeutsche Traditionen, Kultur und Werte. Sie kann sich mit diesen identifizieren und bemüht sich darum diese weiterzugeben.**

Az óvoda dolgozói tisztában vannak beosztásuknak, feladatkörüknek megfelelő elvárásokkal. Törekszünk a jó munkahelyi légkör kialakítására, melyet közös programok szervezésével kívánunk erősíteni.

Az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására, az egészséges életvitelre.

2.4. Tárgyi feltételek

Székhely: Pécsváradi Szivárvány Német Nemzetiségi Óvoda

7720 Pécsvárad, Gesztenyés u.1.

Telephely: Pécsváradi Szivárvány Német Nemzetiségi Óvoda Vár Utcai Óvodája

7720 Pécsvárad, Vár utca 37.

Az óvodai neveléshez szükséges feltételrendszert a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2. sz. melléklete határozza meg.

Óvodáink rendelkeznek a helyi nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvodák épületét, udvarát, berendezését oly módon alakítjuk ki, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, megfelelően testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését, tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését. Törekszünk arra, hogy az óvoda tárgyi környezete – a mindenkori előírásokkal összhangban – megfelelő munkakörnyezetet biztosítson az óvodapedagógusoknak.

Az óvoda épületei megfelelnek az építésügyi jogszabályokban előírt követelményeknek, közegészségügyi előírásoknak, tűzvédelmi, egészségvédelmi és munkavédelmi követelményeknek. Mindkét épület akadálymentesített, a mozgáskorlátozottak fogadására, speciális igényeinek kiszolgálására alkalmas.

A **Vár utcai óvoda** teljesen modern, új, a mai kor igényeinek megfelelő, melyet 2014-ben adták át. Minden csoportszobához fedett terasz is tartozik.

A **Gesztenyés úti óvoda** 2019 nyáron került teljes felújításra és átalakításra. A bölcsődefejlesztéssel 3 bölcsődei csoportot alakítottunk ki a földszinten. A tetőtérbeépítéssel új helyiségek lettek. A 2 óvodai csoport pedig 2020 nyarán felkerült az emeletre. Lift biztosítja az előírásoknak megfelelő, szakszerű ételszállítást az emeletre. Az alagsorban találhatóak a gépészeti egységek: kazánház, vízbolyler.

Intézményünk mindkét épületében a csoportszobákhoz öltöző és mosdó helyiség is tartozik.

A **Gesztenyés úti óvodában** egy saját konyha található a legmodernebb felszereltséggel, a HACCP előírásomnak megfelelő, korszerű konyhatechnológiával. Innen szállítjuk az ételt a Vár utcai óvoda tálaló konyhájára. Így gondoskodunk a gyermekek egészséges étkeztetéséről, a korszerű táplálkozásról. Felvállaltuk, s így különleges odafigyeléssel tekintünk a táplálékallergiás, gyermekeinkre, akik különbözőségükkel együtt is teljes értékű tagjai közösségünknek.

Az épületek helyiségeinek alapterülete:

	Gesztenyési úti óvoda	Vár utcai óvoda
Csoportszoba	50 m ²	51 m ²
Gyermeköltöző	9 m ²	12 m ²
Gyermekmosdó, wc	6 m ²	9 m ²
Tornaszoba	50 m ²	51 m ²
Konyha	100 m ²	5,44 m ²
Logopédiai egyéni fejlesztő szoba	6 m ²	13 m ²
Felnőtt mosdó, öltöző	6 m ²	17 m ²
Vezetői iroda	16 m ²	22 m ²
Gazdasági iroda	8 m ²	14 m ²
Udvar	3482 m ²	1954 m ²

A csoportszobák 50, illetve 51 m² alapterületűek (2m² gyermekenként), világosak, esztétikusak, jól felszereltek, több funkció betöltésére alkalmasak (változatos tevékenységek, játék, étkezés, alvás). Lehetővé teszik a teljes csoport egyidejű befogadását, egészséges és biztonságos körülmények közötti foglalkoztatását, az étkezést, a pihenést.

Mindkét óvodaépületben a csoportszobák új bútorokkal van berendezve. A fabútorokat az egyszerűség, a takarékoság, a praktikusság jellemzi.

A takarékosági rendszer kiépített az óvodában a villany-, a vízhasználat és a fűtés terén

Az épületekben energiatakarékos berendezések működnek. AVár utcai óvodában napkollektor, a Gesztenyés úti óvodában. napelem működik. Energiatakarékos izzókat, fénycsőveket használunk. Víztaakarékosság céljából hideg-meleg kevert csapvizet biztosítunk a megfelelő csaptelepekkel. Az óvoda működtetése során az óvoda vezetősége a környezetkímélő anyaghasználatra, a környezetbarát tisztítószeres használatára törekszik. A tisztítószereset gyermekektől elzártan tároljuk.

A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket (játékok, rajzeszközök) számukra hozzáférhető módon, biztonságuk figyelembe vételével helyezzük el.

Minden csoportszobának egyéni hangulata, arculata van, sok-sok növényvel, a természetsarokban a természet kincseivel.

Tornaszobáink tágasak, világosak, optimálisan felszereltek. Hozzájárulnak a gyermekek mozgásfejlődéséhez. Téli időszakban itt tudjuk biztosítani a gyermekek mozgásigényét.

A tornaszobák felszerelése:

Gesztenyés úti óvoda	Vár utcai óvoda
3 tornapad 2 bordásfal 2 zsámoly 2 tornaszőnyeg 1 kör trambulín mozgásfejlesztő eszközök - szivacsból készült 3D geometriai formák: <ul style="list-style-type: none"> ○ 4 nagy téglatest ○ 4 kis téglatest ○ 4 nagy háromszög ○ 4 zöld háromszög ○ 4 kocka ○ 4 piros henger ○ 4 U alakú 1 egyensúlyozó mozgásfejlesztő tölcser, forgató 1 ugráló labda 1 alagút labdák, medencetöltő labdák, karikák, lépegetők, preventív mozgásfejlesztők, karikák, babzsákok	3 tornaszőnyeg 1 variálható mászóka 1 csúszda 1 háromszög 1 párhuzamos rudak 1 kötélletra 1 billenő rácshinta 1 pódium 8 lépőkő 1 kör trambulín 1 hosszú alagút 2 egyensúlyozó tárcsa 4 tornapad 3 zsámoly 1 alagút labdák, medencetöltő labdák, karikák, lépegetők, „folyami kavicsok”, preventív mozgásfejlesztők, babzsákok

A logopédiai, egyéni fejlesztő szobák jól felszereltek, ahol szakképzett logopédus segíti a gyermekek beszédfejlesztését. Az intézmény saját gyógy-, illetve fejlesztő pedagógusa itt végzi a fejlesztésre szoruló, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni fejlesztését.

A logopédiai, egyéni fejlesztő szobák felszerelése:

Gesztenyés úti óvoda	Vár utcai óvoda
1 tükör fejlesztő társasjátékok, puzzlék, kirakók	1 bordásfal 1 tükör 1 Betűkóstolható játék 1 mini Lük keret

Az óvodák udvarai

Udvarainkon teljesen új udvari játékok vannak. Esztétikusak, a szabványnak megfelelőek, változatos mozgást biztosítanak a gyerekeknek.

Az udvari játékok környezetbarát anyagból készültek. A szabadban történő egészséges mozgáshoz, játékhoz megfelelő hely és idő áll rendelkezésre minden nap a gyermekek számára. Nyári időszakban udvarárnyékolók, párapapuk biztosítják a hűsölést. Ivókút, illetve ivási lehetőség biztosított. A kertgondozáshoz kisméretű szerszámot használhatnak. Udvarink az allergiát, mérgezést okozó növényektől mentes. Az óvodák udvarait folyamatosan szépítjük, tavasszal virágokat ültetünk. Az óvodakertben a helyi lehetőségek figyelembevételével valósul meg a virágoskert, a gyógy- és fűszernövényi rész. Óvodáink magasságyásaiban fűszer,- illetve gyógynövényeket telepítettünk, amit folyamatosan gondozzuk és bővítjük

Az udvaron az alábbi játékeszközök találhatóak:

Gesztenyés úti óvoda	Vár utcai óvoda
1 kétülékes mérleghinta 1 függeszkedő nyújtóval 1 betűhenger (OXO játék) 2 kombinált mászóka 1 fa lovas kocsi 1 fa repülő 1 forgódob 3 rugós hinta (kacsa, virág, narancssárga) 1 homokozó 3 hinta 1 babaház 1 kéttornyos görgő híddal kombinált mászóka csúszdával 1 fészekhinta 1 forgódob 1 mini fészekhinta (bölcsodei udvarban) 1 homokozó (bölcsodei udvarban) 2 kerti asztal paddal nádtetővel 1 ivókút	1 kétbástyás csúszdás erőd 1 kétülékes lengőhinta 1 kétülékes mérleghinta 1 Ufó forgó, (körhinta) 1 mini fészekhinta 3 rugós hinta (kutya,lovacska, motor) 1 betűhenger (OXO játék) 1 babaház 1 homokozó takarófoliával 2 kerti asztal paddal (gyermek méret) 1 kerti asztal paddal (felnőtt méret) 2 kerti asztal paddal nádtetővel 1 ivókút 1 párapap

1 napvitorla 1 párapu	
--------------------------	--

A raktárban tárolt udvari játékok:

Gesztenyés úti óvoda	Vár utcai óvoda
3 tricikli 16 kismotor 9 fa talicska 3 dömper 2 roller 2 kis méretű focikapu homokozó játékok gumilabdák, focilabdák	17 háromkerekű motor 20 négykerekű motor 1 munkagép 5 dömper 1 pótkocsi 3 fa talicska 9 markoló kar 2 kis méretű focikapu homokozó játékok gumilabdák, focilabdák

A játékeszközök biztosítják a gyermekek egészségének megőrzését, testméreteiknek megfelelő méretűek és lehetővé teszik a mozgás- és játékgény kielégítését. Emellett az óvodapedagógusok számára is megfelelő munkakörnyezetet biztosítanak. Nevelési programunk megvalósításához szükséges eszközgényünket a költségvetési, pályázati támogatásokból fedezzük.

A gyerekek által használt eszközöket, játékokat körültekintően vásároljuk. (pl: nincs mérgező festékkel bekenve, nem káros a környezetre...)

Környezettudatos magatartás kialakítására használt eszközeink, játékaink:

- ismeretterjesztő könyvek (gyermeklexikonok, állat-, és növényhatározók...),
- olyan eszközök, melyek a tapasztalást segítik (távcső, elemlámpa, nagyító, mikroszkóp, bogárnézegető, csipesz...),
- terepen való tapasztalatszerzések,
- gyűjtött természetes anyagok, eszközök,
- akvárium,
- kerti szerszámok,
- madáretető.

Szakmai könyvellátottságunk részben óvodai, részben az óvónők saját könyvállományából tevődik össze.

A nevelést – oktatást elősegítő eszközök vásárlásánál figyelembe vesszük, hogy óvodánkban német nemzetiségi nevelés folyik, tehát kiegészülnek a nyelvi nevelést segítő játékokkal, eszközökkel.

Beim Kauf von Gegenstände, welche unsere Erziehung und Bildung fördern, achten wir darauf, dass in unserem Kindergarten deutsche Nationalität gelehrt wird. Deshalb kaufen wir Gegenstände, die bei Sprachlernen helfen.

Anyanyelvi és nyelvi fejlesztés eszközeink: Bábok, könyvek, leporellók, nyelvi képességfejlesztő játékok, CD-k, videó filmek.

Német nyelvű gyermekkönyvek, képeskönyvek, CD-k megfelelőek az életkori sajátosságoknak.

Wir achten darauf, dass deutschsprachige Kinderbücher, Bilderbücher und CD's dem Kindergartenalter angemessen sind.

Zenei eszközellátottság – hangszerkészlet Dobok, ritmushangszerek, hallásfejlesztők, Orff-hangszerkészlet, zenehallgatás_eszközei: magnó, CD-lejátszó, furulya.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez szükséges eszközöket biztosítjuk.

A külső és belső környezeti adottságok elősegítik, hogy óvodánkban a gyermekek, a szülők, a dolgozók, a munkánkat segítő szakemberek egyaránt felszabadultan, egészséges körülmények között végezhesék tevékenységeiket.

3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Céljaink	Feladataink
<ul style="list-style-type: none">• A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.• A napirend és hetirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.• A rugalmas napirend kialakításával megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek biztosítása, amely fejleszti a gyermekek együttműködő képességét, felelősség-tudatát. Növekvő időtartamú, (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével.	<ul style="list-style-type: none">• A gyermekek szükségleteit, igényeit figyelembe véve a stabilitás, folyamatosság, rendszeresség, rugalmasság jegyében szervezett napirend, hetirend kialakítása• A gyermek komfortérzetéhez szükséges optimális körülmények biztosítása• Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.• Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal (dajka, ped.asszisztens)• A tevékenységbe ágyazott tanulás komplex készség és képesség fejlesztésének megteremtése (hely, idő, eszköz, élmény)
<p>Az intézmény a gyermekek életkorának függvényében homogén csoportokat alakít ki, melynek függvényében alakul a választható tevékenységek aránya.</p>	
<p><u>Hetirendünkben</u> határozzuk meg a domináns tevékenységek sorát. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, aki a teljes nyitva tartás alatt foglalkozik a</p>	

gyerekekkel. A hetente rendszeresen visszatérő tevékenységek biztosítják a különböző fejlesztési tartalmak harmonikus egyensúlyát. A heti rendben meghatározott domináns tevékenységek, az aktualitástól, spontaneitástól a szituációktól a gyermekek igényeitől, illetve az időpontokhoz kötött gyermekprogramoktól függően változhatnak. Fontosnak tartjuk a komplexitásban rejlő lehetőségeket, valamint a szabad játék kitüntetett szerepét.

Napirendünk biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységekhez.

Rugalmsága a gyermek életkorához, szükségleteihez igazodik – különös tekintettel a SNI, HH, HHH, migráns, kiemelt figyelmet igénylő gyerekek.

3.1. Óvodánk napirendje

IDŐKERET	TEVÉKENYSÉG
6:00-8:30	Gyermekek fogadása, meghitt, személyes percek. Játék a csoportszobában Játékba integrált egyéni- és mikrocsoportos tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> • Ábrázolás, kézimunka, mintázás • A környező világ megismertetése, megszerettetése, tapasztalatok gyűjtése • Ének-zenei készségek, képességek fejlesztése • Testápolási teendők • Tízórai
8:30-9:00	
9:00-10:30	Közös, makrocsoportos tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> • Vers, mese, dramatikus játékok • Énekes-, dalos játékok • Zenés-, mozgásos percek • Testnevelés (napi szinten, kötött formában 30-40 perc)
10:30-11:30	Játék a szabadban, csoportos séta, mozgásos játékok, énekes játékok az udvaron,
11:30-12:30	Testápolás, önkiszolgálás, naposság (az 5-6 éveseknél) Ebéd
12:30- 13.00	Testápolás, fogmosás, készülődés a délutáni alvásra,
13:00-14:30	Mese, altatódal, csendes pihenő
13:30-14:30	Tehetséggondozás (csak a nagycsoportosoknak) <ul style="list-style-type: none"> • Német hagyományápolás • „Ügyes kezek” kézműves foglalkozás • Magyar hagyományápolás Fejlesztés, iskola előkészítés
14:30-15:00	Öltözködés, ágyazás, testápolás, uzsonna

15:00-17:00	<ul style="list-style-type: none"> • Vidéki gyerekek hazaszállítása kisbusszal • Játék a csoportszobában vagy az udvaron • Szabadon választható játéktevékenységek a szülők érkezéséig
-------------	---

3.2. Beszoktatás, átmenetek

A beszoktatás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Az óvónő a szülőkkel együtt teremtsen meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. Nagyfokú körültekintést, gyöngédséget, megértést, türelmet kíván a 3-4 éves gyermek beszoktatása. Az óvónő lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával. Legalább egy héten keresztül, fokozatos időcsökkentéssel vegyenek részt a szülők ebben a folyamatban. A „biztonságos” beszoktatás során viselkedési rendet tanul meg a gyermek, ami segíti a társas beilleszkedését.

A beszoktatásban ideális esetben mindkét óvónő részt vesz, s a dajkával együtt gondosan készítik elő ezt az időszakot. Az óvónők a szülőkkel egyeztetik a beszoktatás menetét. Különös türelemmel, tapintattal mutatjuk be a testápoláshoz, étkezéshez használatos tárgyakat. Megmutatjuk azok használatát. Már a beszoktatás ideje alatt a tervezett szokásoknak megfelelően végezzük a tevékenységeket, amit sok-sok érzelmi megerősítéssel, játékosan gyakoroltatjuk, természetesen figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait.

3.3. A nevelés tervezése, formái, időkeretei

Magyar és német nyelv használatával.

Kötelező: Mozgás, mozgásos játékok

Közvetve kötelező: Mese - vers - dramatikus játék - rajz - mintázás - kézimunka

A környezet megismertetése, megszerettetése

Kötetlen ének - zene - énekes játékok

A nemzetiségi nyelvi nevelésben is ez a szervezeti forma érvényesül.

A szervezett tanulás munkaformái

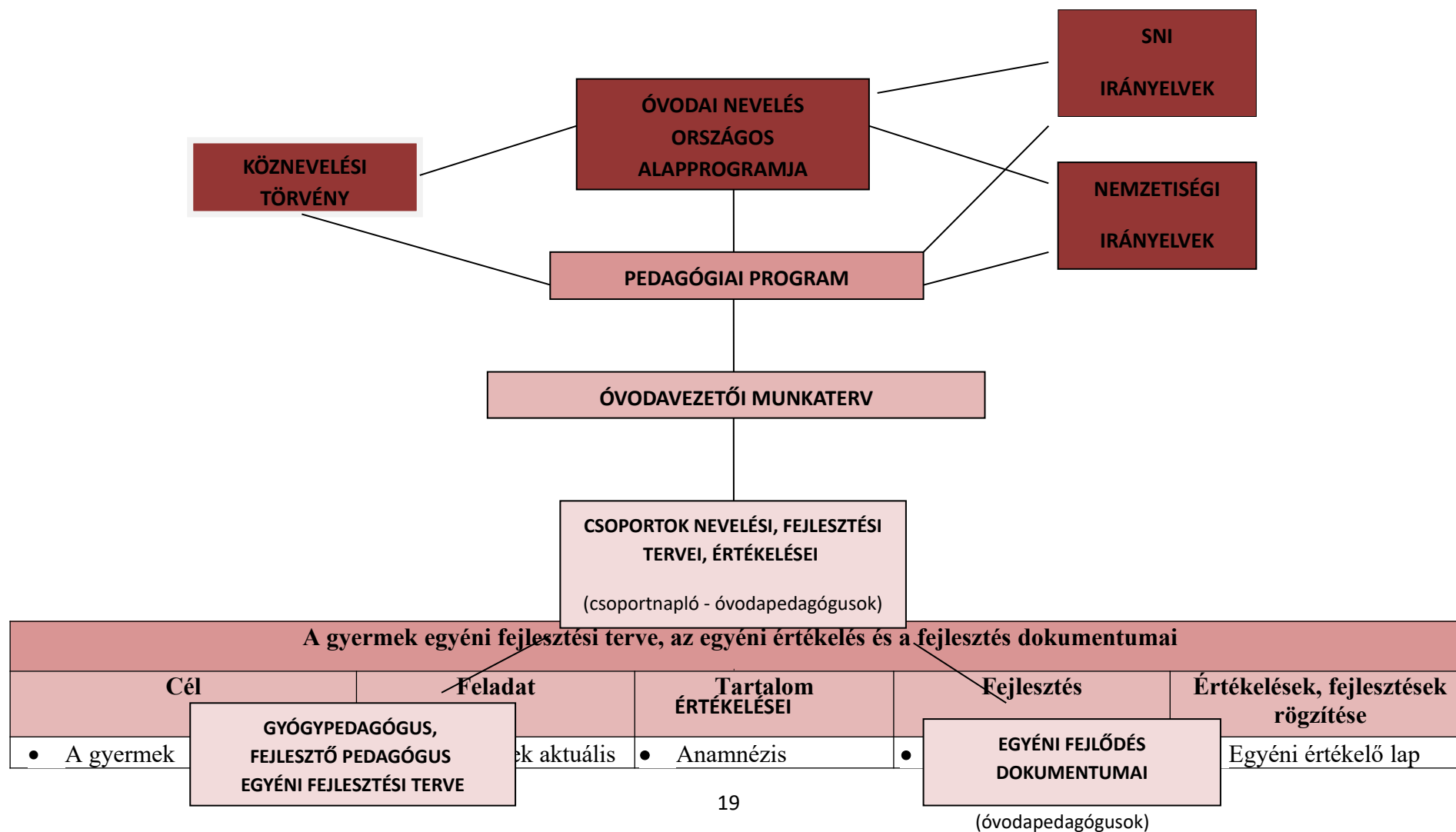
Frontális	mozgás vers - mese - dramatikus játékok zenés - mozgásos játékok
Mikrocsoportos	ének - zene rajz - mintázás - kézimunka a környezet tevékeny megszerettetése
Egyéni	részképességek fejlesztése egyéni igények szerint

A szervezett tanulás időkeretei korcsoportonként

Életkor	Napi szervezett tanulási időkerete
3-4 évesek	25 perc
4-5 évesek	35 perc
5-6-7 évesek	45 perc

--	--

3.4. Az óvodai nevelőmunka tervezése

<p>személyiségfejlődésének nyomon követése</p> <ul style="list-style-type: none"> • SNI, HH, HHH, BTM, migráns és kiemelt figyelmet igénylő gyermekek differenciált nevelése, fejlesztése • Részképességzavarok feltárása a korrigálás érdekében 	<p>fejlettségi állapotát tükröző személyiségjegyekre kiterjedő megfigyelés</p> <ul style="list-style-type: none"> • Megfigyelések rögzítése • SNI gyermekek számára egyéni fejlesztési terv készítése • 5. életévüket betöltött gyermekek iskolaérettségi vizsgálata • Vizsgálati kérelmek benyújtása az eltérő ütemű gyermekek esetében • Szülő kérésére fejlesztési javaslatot tartalmazó dokumentumok elkészítése, átadása 	<ul style="list-style-type: none"> • Beszoktatás tapasztalatai • A gyermek fejlődési mutatói • Amit az óvónőnek tudnia kell (Tájékoztató vizsgálat a nagycsoportos óvodások képesség- és készségszintjéről) 	<p>ismerkedés (befogadás)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nevelési feladatok megvalósítása a tervezések alapján • Gyermekek egyéni fejlődésének megfigyelése, megfigyelések rögzítése, értékelése • Egyéni fejlesztési tervek elkészítése • Diagnosztikai eljárások alkalmazása (5. életév) • Szükség esetén szakemberek bevonása 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyéni fejlesztési terv • Gyógypedagógiai fejlesztési napló • Gyermekvédelmi munkaterv • Csoportról szóló bejegyzések
--	--	--	---	--

<p>Egyéni megfigyelési szempontok a gyermek fejlődésének megítélésében</p>	<p>Egyéni fejlesztési javaslatok az elkészült diagnózisok figyelembe vételével</p>	<p>Az egyéni bánásmód gyakorlata</p>
---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • mozgásfejlődés • érzelmi-szociális fejlődés • értelmi fejlődés • verselés, mesélés • zenei képességek • vizuális képességek • ábrázolás fejlődése • általános tájékozottság • beszéd fejlődése • munka jellegű tevékenységekhez való viszonya 	<ul style="list-style-type: none"> • testi képességek fejlesztése • szociális képesség • értelmi képességek • verbális képességek • nyelvtani alkalmazások, új ismeretek szóbelisége 	<ul style="list-style-type: none"> • egyéni megfigyelés, tényfeltárás • kapott adatok elemzése, rögzítése • eredmények összegzése • fejlesztési területek kijelölése • egyéni fejlesztési terv összeállítása • fejlesztési tervben megfogalmazottak megvalósítása • eredmények értékelése
--	---	--

4. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Mottónk:

„...a gyermekeknek két dolgot kell adnunk: gyökereket és szárnyakat. Gyökereket, amelyek tartást adnak, hogy tudják hová tartoznak, de ugyanúgy szárnyakat is, amelyek az egyiket a kényszereiről és előítéleteiktől szabadítják meg, a másiknak lehetőséget adnak új utakat bejárni, vagy inkább repülni.” (Johann Wolfgang von Goethe)

„... wir müssen den Kindern zwei Dinge geben: Wurzeln und Flügel”. Wurzeln, die Halt geben, damit sie wissen, wo sie hingehören, aber genauso auch Flügel, die sie von Zwängen und Vorurteilen befreien und ihnen die Möglichkeit geben neue Wege zu gehen, oder zu fliegen

(Johann Wolfgang von Goethe)

Gyermekkép

Az óvodás korú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője a gyermek 3 éves korától az iskolába lépésig.

A gyermeket fejlődő személyiségnek tekintjük, mely mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi, és biológiai értelemben is egyedi, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Célunk egy olyan gyermeki személyiség nevelése, aki érzelmekben gazdag, tud szeretni, nyitott, érdeklődő, befogadó, együttműködő, jó kapcsolatteremtő, környezetében jól eligazodó, aki alkalmas a „mi minden lehet a világban” örömlény átézésére.

Arra törekszünk, hogy óvodánk tükrözze külső megjelenésében a harmóniát, az egységet és az esztétikumot. Léggöre sugározza a szeretetteljes bánásmódot és az otthon érzetét.

Biztosítsa az óvodás korú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszük:

- Az óvoda befogadó, biztosítja minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, és meglévő hátrányai csökkenjenek.
- Nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.
- A másság elfogadása és tiszteletben tartása, a gyermek szeretete, megbecsülése és elfogadása meghatározó alapelvünk.
- Szeretetet, biztonságot és törődést nyújtó óvodai léggör kialakításával törekszünk, ami a gyermekek személyiségfejlődését elősegíteni.
- Harmonikus fejlődésükhöz, sikeres iskolakezdésükhöz igyekszünk a legkedvezőbb feltételeket megteremteni.
- környezettudatos szemléletmód megalapozása és fenntartása törekszünk

Óvodakép

- Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
- Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik (esetenként 2,5) életévétől az iskolába lépésig.
Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
- Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).
- Alapelveink az óvodai nevelésben:
 - a) a gyermeki személyiséget, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
 - b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
 - c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseket a gyermek személyiségéhez igazítjuk.
- Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:
a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységekről, **különös tekintettel a mással nem helyettesíthető szabad játékra**; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és **a gyermek egyéni képességeihez igazodó** műveltségtartalmak közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, **nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.**
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.
- **Fontos számunkra a környezettudatos magatartás kialakulásának segítése.** Pedagógiai programunk környezeti nevelést kiemelten „kezeli”, erre építi a fejlődést elősegítő tevékenységeket, tartalmazza a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettséget, előtérbe helyezi a helyi értékek megismerését, védelmét és megőrzését.

5. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés célja, hogy az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegítse, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermek ellátását is).

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Német nemzetiségi nyelvi fejlesztés az egyéni sajátosságokhoz, eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével. A kisebbségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományok, szokások hangsúlyozása. Az óvodások felkészítése a kisebbségi nyelv tanulására.

Entwicklung/Förderung der deutschen Landessprache unter Berücksichtigung der individuellen Spezifität. Betonung der Traditionen und Bräuche im Zusammenhang mit dem Lebensstil und der Kultur der Minderheiten. Vorschulkinder/Kindergartenkinder auf das Erlernen der Minderheitensprache vorbereiten.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi nevelés, az erkölcsi és közösségi nevelés
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.
- a német nemzetiségi nevelés biztosítása

Gewährleistung der Erziehung/Bildung von der deutschen Nation

5.1. Az egészséges életmód alakítása

Céljaink	Feladataink
<p>Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése.</p> <p>Ezen belül:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A személyi higiénia iránti igény kialakítása, a gyermekek egészségének, testi épségének védelme. • a gyermek gondozása, • az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, egészségfejlesztő magatartás elsajátítása <ul style="list-style-type: none"> • A gyermekekben a környezeti higiénia iránti igény, fogékonyság kialakítása, a környezettudatos, környezetbarát életvitel megalapozása 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A szomatikus nevelés feladatai:</i> A személyi higiénia, környezeti higiénia, profilaxis és a testi rendellenességek megelőzése (korai prevenció). <p><u><i>A személyi higiénia:</i></u> A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükség esetén a testápolás pótlása az óvodapedagógus és a dajka feladata. Fontosnak tartjuk, hogy a higiénis szemlélet átadása nem jelenthet a gyermek számára megszegyenítést.</p> <p>Az óvónő feladata, hogy elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán. A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és a tevékenységek között. Fokozatosan alakítja ki az önállóságot.</p> <p>A legfőbb személyi higiénés nevelési feladat: a helyes kézmosás elsajátítása, a rendszeres kézmosás szokássá alakítása, a helyes fogmosás elsajátítása, a saját személyi felszerelés (törülköző, fésű, fogmosó felszerelés, tornazsák, alvópárna) használata. Alapkövetelmény, hogy a személyi higiénés felszerelés minden gyermek számára külön- külön álljon rendelkezésre.</p> <p>A legintimebb higiénés tevékenység a WC- használat, mely fokozott intimitást feltételez.</p> <p><u><i>Környezeti higiénia:</i></u> Az erre való nevelés magába foglalja az óvoda tisztaságának megóvását, szépítését, virágosítását, a foglalkoztatóterem szellőztetését, az ivóvíz higiéniját, a helyes fűtés és világítás biztosítását, az udvar tisztán</p>

<ul style="list-style-type: none"> • a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet; • a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása; • Egészségesen táplálkozó felnőtt válják gyermekeinkből, és a korszerű táplálkozás iránti igényt felkeltsük bennük. • Reformkonyha ételleivel való ismerkedés. <ul style="list-style-type: none"> • a gyermek testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése; • a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése; • a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése; • a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése; • téli időszakban inspiráló mozgáseszközök biztosítása • megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok 	<p>tartását, gondozását, a helyiségek, mellékhelyiségek takarítását, a taneszközök higiéniját, rendben tartását. Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés.</p> <p><u><i>Az egészséges táplálkozás megkedveltetése</i></u> A megfelelő étkezési szokások kialakítása, egészséges táplálkozásra nevelés (a túlzott zsír, erős fűszerek, cukor fogyasztásának elkerülése, naponta friss zöldség, gyümölcs, tejtermékek fogyasztása), és a helyes táplálkozásból eredő egészségmegőrző tevékenység. Továbbá naponta biztosítjuk gyümölcsöket, zöldségeket. A különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetését a konyhával történő egyeztetésekkel megoldjuk.</p> <p><u><i>Rendszeres mozgás biztosítása:</i></u> Az óvodapedagógus feladatai közé tartozik a az óvodáskorú gyermekek mozgásigényének kielégítése. A mozgás segíti a gyermeket a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében. Óvodánkban minden nap van szervezett mozgásos tevékenység (tornaszobában vagy az udvaron).</p> <p style="padding-left: 40px;"><u><i>- Mindennapos testnevelés:</i></u> A rendszeres mozgás biztosítását, a mozgáskultúra megalapozását, a motoros képességek fejlesztését a délelőtti és a délutáni mozgásos tevékenységek, valamint a mindennapi testnevelés szolgálja. Fontosnak tartjuk, hogy az óvodai testnevelés során alkalmazott mozgásformák alkalmasakká tehetik a gyermeket az életen át tartó sporttevékenységek megalapozására, mozgáskultúrájának fejlesztésére,</p>
---	--

<p>ellátása.</p> <ul style="list-style-type: none"> • mindennapos friss levegőn való tartózkodással a gyermek egészségének védelme, edzése. 	<p>egyensúlyérzék és finommotorika fejlesztésére.</p> <p>- <i>___Mozgás a szabadban:</i> A gyermekek nagy mozgásigényét nagyon jól szolgálják az udvari játékok (homokozók, mászóakák stb.) Időjárástól függően napi 1-3 órát tartózkodnak a szabadban.</p> <p>- <i>___Testnevelési foglalkozás (játékos testnevelés)</i> A mindennapos testnevelés edző (felfrissítő) jellegű gyakorlatai mellett korcsoportra szabott, testnevelési csoportos foglalkozás is tartható (kis- és középsőcsoportban heti egy, nagycsoportban általában heti két alkalommal</p> <p>- <i>___Játékos tevékenységek</i> A gyermek ún. funkcionális (gyakorló jellegű) játéka, amely a mozgás és a végrehajtás sikerörömet kelti. A középső csoportos gyermek különböző szerepjátéka.</p> <p>Az egészségfejlesztés során fontosnak tartjuk :</p> <ul style="list-style-type: none"> • az egészséges életvitel szabályainak kialakítását és gyakorlását • az egészséget támogató családi környezet segítő támogatását, megvalósítását • az egészség fejlesztését kisgyermek kortól, ezáltal az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben • A gondozásában részt vevő felnőttek német nyelvű kommunikációjának biztosítása. • A gyermekek hallják és gyakorolják a környezetükben lévő tárgyak nevét és az ahhoz kapcsolódó kifejezéseket német nyelven is.
--	---

<ul style="list-style-type: none"> • A gyermekek hallják és értsek a német nyelven megfogalmazott kifejezéseket, képesek legyenek a testápolási, öltözködési, étkezési eszközöket német nyelven is megnevezni. • Die Kinder sollen auf deutsche Anweisungen/Formulierungen hören und diese verstehen. Sie sollen in der Lage sein, die Körperteile, Kleidungsstücke und das Besteck auch auf Deutsch benennen zu können. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nemzetiségi ételek készítése a gyermekekbevonásával. (német nemzetiségi projekthét) • Alle Erwaschenen die mit Kindern arbeiten, sollen Deutsch verstehen/reden. • Die Kinder hören und üben die Namen von vielen Gegenstände, die sie im alltäglichen Leben umgeben und lernen diese Ausdrücke auch auf Deutsch. • Während unserer Nationatitäten Projekt-Woche kochen wir, unter Einbeziehung der Kinder, ungarndeutsche Gerichte.
---	--

<i>A megvalósulás folyamata, a feltételek megteremtése</i>	
Gondozás	<p>A gyermekek gondozásának záloga az óvónő és a gyermek közötti meghitt, megértő viszony. A gyermek azoktól fogad el gondoskodást, akik őszinte, hiteles viselkedéssel közelednek hozzájuk, és tapintatot, elfogadást közvetítenek. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítja az óvónő (és a dajka). A beszoktatás ideje alatt együtt végezze a teendőket, hogy megtanulhassák a fogásokat, testápolási szokásokat. Az egy csoportban dolgozó óvónők, dajkák bevonásával állapítsák meg a szükségleteket kielégítő szokások pontos menetét, az azonos gyakoroltatás érdekében. A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekeknek a gondozási teendők eszközeit az óvoda biztosítja, pl.: fogkefe, fésű. Velük és szüleikkel folyamatos az együttműködés a gondozási szokások megerősítésében.</p> <p>A gondozás során (testápolás, táplálkozás, öltözködés, testi képességek fejlesztése, edzés, pihenés, alvás) biztosítjuk a német nyelvű kommunikációt.</p> <p>Während unserer Arbeit mit den Kindern (Körperpflege, Ernährung, Kleidung, sportlichen Tätigkeiten, Schlaf) stellen wir sicher, dass deutsche Kommunikation erfolgt.</p>

<i>Testápolás</i>	A testápolás a gyermekek tisztaság igényének kialakítását szolgálja. Fontos, hogy az óvónő különös gonddal védje a gyermekek érzékszerveit. A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC használatához a felnőttek teremtsék meg a feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhesék ezeket a teendőket.
<i>Táplálkozás</i>	A gyermekek napi háromszori étkezését az óvoda saját konyhája látja el. Az étrendet a gyermekek igényeihez igazítjuk, igyekszünk minél változatosabb, a gyermekek tápanyag értékű étrendet kialakítani. Folyamatosan biztosítjuk a lehetőséget arra, hogy a gyerekek a nap bármely időszakában ihassanak, az udvaron e célból egy ivókutat is telepítettünk. Az egészséges életmód jegyében heti egy alkalommal gyümölcsnapot tartunk. Az étkezésekhez való előkészületekben a gyermekek is részt vesznek-az életkori fejlettségüknek megfelelő szinten.
<i>Öltözködés</i>	A szülői értekezletek alkalmával próbáljuk felhívni a szülők figyelmét a gyermekek praktikus, kényelmes és réteges öltözködésre, valamint a váltóruha szükségességére. Javasoljuk a gumicsizma és az esőkabát meglétét. A szociálisan hátrányos helyzetű családok esetében a családsegítőkön keresztül próbálunk segítséget nyújtani.
<i>Testi képességek fejlesztése, edzés</i>	A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a prevenciós fejlesztő tornák, a mozgási igény kielégítése segít a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartása javítható. A gyermekek ellenálló képességét növeli, ha minél több edzési lehetőségük van a szabadban. Minél több idő az udvaron! Esős időben a fedett terasz, filagória ad lehetőséget a légfürdőzésre, illetve javasoljuk a gumicsizma és az esőkabát meglétét. Az óvoda legfontosabb fejlesztési tere az udvar, mely akkor tölti be funkcióját, ha a gyermekek szinte egész napjukat kint tölthetik. Udvarunkon árnyékos és napos, fedett és kerékpározásra, rollerezésre alkalmas játékrész valamint tornaszoba is található.
<i>Pihenés, alvás</i>	Biztosítjuk a megfelelő körülményeket a nyugodt alváshoz, pihenéshez. Figyelembe vesszük a gyermekek különböző alvási igényét.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, rendeltetésének megfelelően használják, helyére teszik azokat.
- A zsebkendőt önállóan használják.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan mernek levest, töltenek vizet a kancsóból.
- Készség szinten használják az evőeszközöket.
- Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek.
- Betartják étkezés során a szabályokat, halkán étkeznek.
- Teljesen önállóan öltöznek.
- A ruhájukat ki-begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- A környezetüket igyekeznek rendben tartani.
- Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.
- *A speciális nevelést igénybevevő gyermekek - sajátos nevelési igényű gyermekek és kiemelt figyelmet igénylő gyermekek - önmagukhoz képest az óvodai élet minden területén fejlődnek.*
- *A gondozási tevékenységek során használatos kifejezéseket a gyermekek német nyelven is értik, esetenként alkalmazzák. Értik és végrehajtják a gondozás közben előforduló német szavakat, kifejezéseket, udvariassági formákat. Német nyelven is meg tudják nevezni környezetük alapvető tárgyait, ruhadarabjaikat, étkezés során használatos eszközöket, egyes ételeket, tisztálkodási eszközeiket. Német nyelven, kérnek, köszönnek, megköszönnek*
- **Bei den Pfllegetätigkeiten verstehen und benutzten die Kinder die verschiedenen deutschen Ausdrücke und gelegentlich wenden sie auch selbst manche dieser Ausdrücke an.
Die Kinder verstehen die deutschen Ausdrücke und Höflichkeitsformen, welche wir während dem Tag benutzen.
Die Kinder können Objekte aus ihrer Umgebung, Kleidungsstücke, benutzte Gegenstände und einige Lebensmittel benennen.
Némnyelven, kérnek, köszönnek, megköszönnek. Die Kinder können auf deutsch um etwas bitten sagen, Guten Morgen wünschen (/grüßen) und sich bedanken.**

5.1.1. Zöld óvoda program

Céljaink	Feladataink
<ul style="list-style-type: none"> • A fenntarthatóság, a környezettudatos magatartás formálása, alapozása, alakítása. (A fenntarthatóság: a jelen szükségleteit kielégíteni anélkül, hogy a jövő szükségleteit nem csorbítjuk.) • A takarékoság fontosságának tudatosítása a gyermekekben (vízcsapok elzárásának szerepe,...). • Az élő és élettelen és épített környezet megismertetése • A természeti és társadalmi lakókörnyezethez fűződő pozitív érzelmi viszony megalapozása. • Környezetünk értékeinek megismerése, azok fontosságának, védelmének tudatosítása • Sokrétű élményalapú tevékenység biztosítása, melynek során átélik a gyermekek a felfedezés örömét, megtapasztalják környezetalakító munkájuk eredményét • Környezetük megbecsülése védelme. • A gyermekek érdeklődésére, cselekvési vágyára, érzelmi vezéreltségére alapozva korszerű szokásrendszert, gondolkodásmódot és viselkedés-kultúrát alapozunk. • Viselkedésükben jelenjenek meg környezet-harmonikus jártasságok, készségek • Az óvoda felnőtt közösségének mintaadásával, modell értékű példamutatásával a környezettudatos magatartásforma 	<ul style="list-style-type: none"> • Megalapozzuk a „zöld szemléletet” a Föld kincseivel való takarékoság, a fenntarthatóságra való nevelés szemléletét. A fenntarthatóság pedagógiája: <ul style="list-style-type: none"> - az élet tisztelete - a hagyományörzés Mindezeket a családok hatékony és folyamatos bevonásával, élethosszig tartó folyamattal és holisztikus szemlélettel tudjuk elérni. • A „hungarikumok” megismertetése a gyerekekkel, ezáltal is erősítjük a nemzeti öntudatukat. • Minden alkalmat és lehetőséget felhasználunk a fenntartható fejlődés érdekében gyermekeink és szüleik környezettudatos magatartásának alakítására, formálására. • takarékoskodás a vízzel, az energiával: fűtéssel, villannyal • A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, megismerési vágyára és a megismerés okozta öröme építve pozitív viszony kialakítása a világhoz. (szelektív gyűjtés, növény- és állatgondozás, komposztálás) • A környezettudatos nevelés hatékonyságának érdekében különböző tevékenységeket építünk be az óvodai nevelés mindennapjaiba, hogy a korszerű személetmód és viselkedés gyermekeink magatartásának részévé váljon.

<p>kialakulásáha.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Egészséges étkezés igényének kialakítása. • Családok bevonása a környezettudatos tevékenységeinkbe (elemgyűjtés, óvoda szépítése, Föld napja) • A családi és tárgyi kultúra értékeinek, és a néphagyományok szem előtt tartása • „Zöld napok megünneplése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Arra törekszünk, hogy amit csak lehet a helyszínen, a természetben figyelhessünk meg, így szerezzenek cselekvően tapasztalatokat a gyermekek. <i>(Élménypedagógiai szemlélet)</i> • A kísérletezés és a kutatás óvodásaink lételemévé válik, ami az élménypedagógia szerves részét képezi. • helyi értékek, jellegzetességek megismertetése, megvédésére nevelés • A komplexitás érvényesítése a tevékenységformák között. • Hangsúlyt helyezünk a természet közeli környezet valamint az óvoda környezetében lévő helyi közösségek megismerésére, tiszteletére, megóvására. • Ökológiai tevékenységeink során minden évben megünnepeljük a Zöld Jeles Napokat. • Az óvoda felnőtt közösségének pozitív példaadása a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra és az egészséges életmód szokásainak megalapozására. • A zöld óvoda szellemiségének megvalósítása a szülőkkel való szoros együttműködéssel. • A gyermek egyéni kognitív, értelmi képességeinek fejlesztése. • Szenzitív (érzékelést fejlesztő) játékok szervezése • A természet és környezetvédelmi feladatok a helyi adottságoknak megfelelő alakítása (fák, növények ápolása, védelme, madárvédelem, hulladékkezelés és felhasználás, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, lakóhely-lakókörnyezet megismerése a természeti és épített környezet védelme stb.).
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • A környezet védelmére és fontosságára irányuló „Zöld napok megünneplése. • Hagyományok ápolása a családok bevonásával pl.: rendezvények szervezése az egészséges életmód, környezettudatos magatartás jegyében. • Növények, állatok védelmének és gondozásuk fontosságának tudatosítása. • Szabadban történő rendszeres mozgás lehetőségének biztosítása, környezetbarát anyagból készült udvari játékokkal, megfelelő tér kialakítása. • „Zöld napokhoz” kapcsolódó mozgásos játékok szervezése (Autómentes nap, Egészség napok, Farsang, Föld napja,...). • Kapcsolat felvétele a város környezetvédelmi zöld civil szervezeteivel, erdei óvoda program lehetőség szerinti megvalósítása. • A csoportszobákban élősarok kialakítása, és gondozása a gyermekek bevonásával.
--	--

Tevékenységek tartalma:

<ul style="list-style-type: none"> • A vízzel és más energiákkal való takarékoság fontosságának megismertetése. A felnőttek példamutatásán keresztül, szokások kialakítása (vízcsapok elzárásának szerepe, esővízgyűjtése és felhasználása öntözésre, rontott papírlapok felhasználási lehetőségei). • Szelektív hulladékgyűjtés az óvoda egész területén (papír, műanyag, kupak, elem stb.). • Séták, kirándulások a környéken, városunkban, vízparton, erdőben. Ismerkedés annak növény és állatvilágával. • Állatok megfigyelése, gondozása (lehetőség szerint) pl: halak etetése az akváriumban, óvoda nyuszijának etetése, • Madarak megfigyelése, madáretetők kihelyezése, madarak etetése télen • Növények, gyógynövények ültetése, gondozása, fejlődésének megfigyelése • Gyógynövények gyűjtése, szárítása, felhasználása. • Zöld jeles napok: Állatok Világnapja, Víz Világnapja, Madarak és Fák Napja.

- Néphagyományok ápolása a népművészet elemeinek felhasználásával
- Közreműködés az óvoda udvarának rendben tartásában: levelek, faágak összegyűjtése, gereblyézés, seprés,...
- Kerti szerszámok használatának alkalmazása az óvoda udvarán.
- Gyomok, komposztálható hulladék elhelyezése a komposztálóban.
- „Élősarok” gondozása, palántanevelés a csoportszobában.
- Egészséges életmód szokásainak megalapozása: napi rendszerességgel zöldség és gyümölcs fogyasztása. Gyümölcsnap hetente egy alkalommal
- Rendszeres mozgás a szabadban, mozgásos játékok lehetőségének biztosítása.

Zöld jeles napok:

Szeptember

- Szeptember 16.- Takarítási világnap
- Szeptember 22.- Autómentes nap
- Szeptember 23. Nemzetközi hulladékgyűjtő világnap - szemét gyűjtés szelektíven,
- Szeptember vége Madáretető készítés, kihelyezés

Október

- Október 04. Állatok világnapja
- Október 10.-Komposztálás ünnepnapja
- Október 15.- Kézmosás világnapja.-

November

- Márton nap

December

- Adventi- Luca napja

Január:

- Háziállatok: Kisbárányok, kiskecskék megtekintése Pécsváradon
- Erdei állatok: Kirándulás az erdősmecskei állatkertbe

Február:

- Február 2. A Vizes Élőhelyek Világnapja

Március:

- Március 1. Újrapapír Világnapja
- Március 6. Nemzetközi Energiatakarékossági Világnapja
- Március 20. Hazai Halak Napja
- Március 21. Az Erdők Nemzetközi Napja
- Március 22. Víz Világnapja
- Március 23. Meteorológiai Világnap

Április:

- Április 7. Egészségügyi Világnap
- Április 22. Föld Világnapja
- Nemzetiségi hét

Május:

- Május 8. Nemzetközi Vöröskereszt nap
- Május 10. Mentők Napja
- Május 10. Madarak és Fák Napja
- Május 20. Méhek Világnapja:
- Május 24. Az Európai Nemzeti Parkok Világnapja
- Május 30. Gyereknapi nap

Június:

- Június 5. Környezetvédelmi Világnap
- Június 8. Az Óceánok Világnapja

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyerekek a környezettudatosságra: az energiatakarékosságra törekszenek. (víz, villany megfelelő használata)
- Ismeri az óvodában kialakított szelektív hulladékgyűjtők helyét, a hulladékot megfelelő helyre gyűjti.
- Megismerik és megszeretik a gyerekek szűkebb és tágabb környezetüket. Kötődnek szülőföldjükhöz.
- A gyerekek szeretik és tisztelik a környezetet, igényük van a környezet óvására, védelmére, rendjére.
- A gyerekek elítélik a nemkívánatos viselkedésformákat (pl. élőlények bántalmazása, szemetelés)
- Szívesen felfedezi a természeti és tárgyi környezet szépségeit, értékeit, megóvásának lehetőségeit, erősödik a szülőföldhöz való kötődése, hazaszeretete.
- Ismeri az épített és természeti környezetben való magatartási normákat, igyekszik ezeknek megfelelni, képes önálló véleményalkotásra.
- Szereti és tiszteli a természetet, pozitívan viszonyul annak kialakult rendjéhez, rendelkezik a megóvásához szükséges elemi magatartási formákkal.
- Ismeri lakóhelyének jellegzetességeit, nevezetességeit, jól tájékozódik közvetlen környezetében.
- A gyerekek megbecsülik az ételt és nem pazarolják.
- Szívesen vesz részt sétán, kiránduláson, élményeit, tapasztalatait megosztja társaival.
- Szívesen részt vesz a tevékenységekben a környezet megóvása érdekében.
- Szívesen figyel meg növényeket, állatokat, természeti jelenségeket, szükség szerint alkalmazza az ehhez felhasználható eszközöket.
- Ismeri a környezetében élő állatokat, részt vesz gondozásukban.
- Ismeri, óvja és gondozza az óvoda kertjében előforduló madarakat.
- Ismeri a leggyakrabban előforduló költöző madarakat.
- Ismeri az óvoda fáit, növényeit.
- Részt vesz a növények ültetésében, gondozásában, palántanevelésben az ehhez szükséges eszközöket megfelelően használja
- Ismeri a környezetében előforduló gyógynövényeket, részt vesz gondozásukban, gyűjtésükben, felhasználásukban.
- Részt vesz a gyomok eltávolításában, komposztálásban.
- Ismeri a komposztálás alapvető mechanizmusát, hasznát
- Szívesen fogyaszt zöldséget, gyümölcsöt. Részt vesz felhasználásukban: tisztításban, salátakészítésben.
- Szívesen részt vesz mozgásos játékokban a szabad levegőn.

5.2. Az érzelmi nevelés , az erkölcsi és a közösségi nevelés	
Céljaink	Feladataink
<p>A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességének kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján az erkölcsi, érzelmi és akaratit tulajdonságok fejlesztése: figyelmesség, egymás segítése, fegyelmezetttség, kooperáció, illemtudó viselkedés, együttérzés, kitartás, felelősség, feladattudat és szabálykövetés.</p> <p>Az érzelmi nevelés és szocializáció célja</p> <ul style="list-style-type: none"> • a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék, az óvoda alkalmazottai és gyermekek közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze • az óvoda egyszerre segítse a gyermek érzelmi, erkölcsi, szociális kompetenciáinak fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek • az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól • a szokás és normarendszer megalapozásával a gyermekek erkölcsi, akaratit tulajdonságaik kibontakoztatása • a gyermek személyiségfejlődésének alakulásában, a modell értékű kommunikáció, bánásmód, viselkedés az óvoda alkalmazottai között. • Pozitív érzelmi viszony kialakítása a természeti és társadalmi környezet iránt, a szülőföld iránt, tisztelje és becsülje azt 	<p><u>Érzelmi nevelés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. <p>Fontosnak tartjuk, hogy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket; • az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti jó kapcsolatot; • az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze, ezért a dajkák felelős bevonására van szükség a nevelés minden területén; • Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól; <p><u>Erkölcsi nevelés:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit; őt a különbözőségek elfogadására, tiszteletére, a másság elfogadására neveljük. • A gyermek nyitottságára építve elősegítjük, hogy a gyermek

(önazonosság megőrzése, átörökítése, környezet védelme, felelősségérzet kialakítása)

- szűkebb és tágabb környezetünk megismertetése és megszerettetése (hazaszeretet, szülőföldhöz való kötődés elősegítése, erősítése (pl. Március 15.-ei készülődés, zászló készítése, zászlók elhelyezése a Kossuth szobornál)
- a gyerekek szeressék és tiszteljék a környezetet, igényük legyen a környezet óvására, védelmére, rendjére
- ítéljék el a nemkívánatos viselkedésformákat (pl. élőlények bántalmazása, szemetelés)
- becsüljék meg az ételt, ne pazaroljanak
- szüleinkhez, egymáshoz, környezetünkhöz való jó viszony kialakítás

tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.

- a hazához, a tájhoz, a nemzeti kultúrához való kötődés kialakítása ápolása, a nemzeti és **nemzeti** értékek megbecsülésére nevelés,
- erkölcsi kategóriák megismertetése, megkülönböztetése mesékkel és az azt követő beszélgetésekkel
- korrekt magatartás kialakítása a társasjátékok, sportjátékok során
- alapvető illemszabályok kialakítása, gyakoroltatása a gyerekekkel

Közösségi nevelés

- segítsük a gyermek szociális és erkölcsi érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, és önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek teret adjunk;
Az óvodai élet szervezése segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, szokás- és normarendszer megalapozását.
- A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása, ezért feladatunk a gyerekekkel a közösségi élet szabályainak, örömeinek

Esélyegyenlőség megteremtése

megismertetése, az óvodai csoport hagyományaiak, szokásrendszerének kialakítása, az összetartozás, együttérzés élményének kialakítása, elmélyítése.

- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak **kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.**
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség ezért a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel. (fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, logopédus, pszichológus stb.)
- A gyermekek pozitív érzelmi vezéreltségére alapozva kialakíthatjuk a gyermekben a környezethez fűződő pozitív érzelmeket, hozzáállást.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek fejlesztését kiemelt feladatunknak tartjuk. Ellátásukról, fejlesztésükről az óvoda gyógypedagógusa és fejlesztő pedagógusa gondoskodik. A gyermekek beilleszkedési képességének (a csoportba történő integrációjának) elősegítése, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szociális integrációjának megvalósítása:

<ul style="list-style-type: none"> • a nemzetiséghez való érzelmi kötődés erősítése, nemzeti és kisebbségi identitás tudat kialakulásának elősegítése • a nyelvi biztonságérzet megteremtése, a német nyelvhasználat megszerettetése, • Stärkung der emotionalen Bildung an die Nationalität, Förderung des Bewusstsein für die Identität von Nationalitäten und Minderheiten • Ein Gefühl der sprachlichen Sicherheit schaffen und die Nutzung der deutschen Sprache alltäglich/beliebter machen 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>társas kapcsolatok elősegítése, megerősítése</i> • <i>a másik személy megismerése, elfogadása</i> • <i>szolidaritás, bizalom a rászorulókkal szemben</i> • <i>a szegregáció elvének és gyakorlatának elutasítása</i> • Népszokások, hagyományok ápolása a kisebbség kultúrkincséből merítve. • A német tárgyi elemek felhasználásával a nemzetiséghez való érzelmi kötődés erősítése. • Förderung von Volksbräuchen und Traditionen auf der Grundlage des kulturellen Reichtums der Minderheit • Durch die Verwendung von deutschen Themen und Sachverhalten, erfolgt eine stärkere emotionale Bindung an die Nationalität.
---	---

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére
<ul style="list-style-type: none"> • A gyermekek ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyerekekhez, felnőttekhez. • A gyermekek igényévé válik a viselkedési és helyes cselekvési szokások szabályainak betartása, önállóak a kapcsolatépítés és kapcsolattartás következő területein: • köszönetnyilvánítás • válaszadás • megszólítás • Egymást figyelmeztetik a szabályok megszegése esetén, észre veszik a környezetük rendjét megbontó elemeit, korrigálni tudják az ilyen jellegű helyzeteket • A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival, együttműködnek a közös cél érdekében. • Konfliktus helyzetben társaikkal egyeztetnek, egyéni érdekeiket alávetik a csoport érdekeinek. • A csoportba érkező vendéget szeretettel fogadják.

- A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján végzik, képesek nyugodtan ülni, türelmesen meghallgatják a felnőtteket.
- Igazmondásra törekszenek, örülnek a csoport közös sikereinek, szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.
- Megismerik és megszeretik a gyerekek szűkebb és tágabb környezetüket. Kötődnek szülőföldjükhöz.
- A gyerekek szeretik és tisztelik a környezetet, igényük van a környezet óvására, védelmére, rendjére.
- A gyerekek elítélik a nemkívánatos viselkedésformákat (pl. élőlények bántalmazása, szemetelés)

Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

- **Elfogadják a másságot, a kétnyelvű megnyilatkozásokat pozitívan értékelik.**
- **A gyermekek szeretnek óvodába járni, a kisebbségi nyelv iránt érdeklődők, fogékonyak**
- **A gyerekek szívesen vesznek részt a német nyelvi kezdeményezéseken, a német nyelv és szokások, hagyományok, ünnepélyek iránt pozitív a beállítódásuk.**
- **Szívesen hallgatják, esetenként használják kötetlen időben is a német nyelvet a felnőttekkel.**
- **Sie akzeptieren das Anderssein und zweisprachige Äußerungen/Aussagen werden positiv geschätzt.**
- **Die Kinder gehen gerne in den Kindergarten, sie interessieren sich für die Minderheitensprache und sind dafür empfänglich.**
- **Die Kinder nehmen gern an deutschsprachigen Initiativen teil und ihre Einstellung gegenüber der deutschen Sprache, den Bräuchen, den Traditionen und Festen ist positiv.**
- **Sie hören die deutsche Sprache gerne und reden manchmal in ihrer Freizeit Deutsch mit den Erwachsenen.**

5.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célja	Feladata
<ul style="list-style-type: none">• Az óvodába lépő gyermek a fejlődésének az elején tart, elválaszthatatlan dolog személyiségének kibontakoztatása, viselkedésének alakítása, értelmének fejlesztése.• A gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével szerezzenek minél több tapasztalatot a természeti és társadalmi környezetről az érdeklődésükre épülő változatos tevékenységek.• Olyan ismereteket, jártasságokat, készségeket sajátítsanak el, értelmi képességeik úgy fejlődnek, hogy feladataikat meg tudják oldani, el tudjanak igazodni a világban.• Pozitív érzelmi viszony kialakítása a természeti környezethez mondókákon, meséken keresztül	<ul style="list-style-type: none">• Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabály közvetítéssel a javítgatás elkerülésével - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére figyelmet fordítunk.• Az óvodai nevelésünk a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságára, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítunk a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.• Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi

- Kétnyelvűség az egész nap folyamán
- A gyermek alapvetően kíváncsi – más nyelvek vonatkozásában is. Elég tudásvágygal és bátorsággal rendelkezik ahhoz, hogy idegen szavakat utánozzon. Közben nem tökéletességre törekszik, hanem örül minden szónak, amit más gyermekekkel, felnőttekkel beszélhet. Szeretné, ha megértenék.
- Az ismeretszerzési folyamatban a magyar nyelvi tanulási folyamatokra, ismeretanyagra épül a német nyelvi fejlesztés, a német nyelvi program témái.
- A gyermekek egyéni nyelvi fejlettségi szintjének megfelelően differenciált nyelvi nevelés valósul meg.
- Professzionális, gyermek közeli nyelvi nevelést kívánunk megvalósítani, amit játékosan, élményekre alapozva, az egész

képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.

- **Tehetséggondozás** speciális feladatainak közös meghatározásával a kiemelkedő képességű gyermekek fejlesztését, gondozását, a különböző drámajátékok, meseprodukciók, zenék és mozgások összekapcsolásával anyanyelvi játékok alkalmazásával valósítjuk meg.
- Szülőföldhöz, anyanyelvünkhöz való érzelmi kötődés megalapozása kiemelt feladatunk. Hagyományaink felkutatását és megőrzését, ápolását fontosnak tartjuk. A környezettel, az állatokkal, a növényekkel kapcsolatos témájú mondókákkal, versekkel, mesékkel, történetekkel a gyermekekbe „elültetjük” a természet, az állatok iránt érzett szeretetet. Pl: naphivogató, esőkérő....
- A gyermekekkel a lehető legtöbb helyzetben a német nyelv használata. (Játékidőben és foglalkozásokon német nyelv használta beszéddel, mondókázással, énekléssel. A napirend további tevékenységeiben is a német nyelv használata: a játékrakodásnál, az öltözködésnél, étkezésnél, az udvaron, tornánál.)
- A német nyelv érthető és pontos használata.
- Elfogadható beszédtempó alkalmazása.
- A német nyelvhasználat során a testbeszéd (mimika, gesztikuláció) tudatos alkalmazása, a fogalmak tudatos alkalmazása.
- A gyermekek nyelvi kifejezőképességének fejlesztése új fogalmak bevezetésével és gyakori ismétlésével, mesék mesélésével, képeskönyvek nézegetésével.
- A mesék bábozása, dramatizálása a gyerekekkel.

<p>személyiség fejlesztését célozva szervezünk.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zweisprachigkeit über den ganzen Tag. • Das Kind ist grundsätzlich neugierig auf anderen Sprachen. Es hat genug Wissen und Mut um Fremdwörter nachzuahmen. In der Zwischenzeit sterbt es nicht nach Perfektion, sondern freut es sich an alle Wörter, die es mit anderen Kinder oder Erwachsenen spechen kann. Es will dass mann sich Versteht. • Beim Erwerb von Wissen basieren die Entwicklung der deutschen Sprache und die Themen des deutschen Sprachprogramms auf dem ungarischen Sprachlernprozessen und Kenntnissen. • Der differenzierte Sprachunterricht richtet sich nach dem individuellen Sprachentwiclungsgrad der Kinder. • Wir möchten eine professionelle kindergerechte Sprachausbildung anbieten, die spielerisch ist, auf Erfahrungen basiert und darauf anzielt die gesammte Persönlichkeit zu entwickeln. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pihenéskor német altató éneklése, német mondóka vagy mese mondása is. • Wir verwenden mit dem Kindern so viel Deutsch wie es möglich ist. (Deutsch würde während des Spielen und im Unterricht verwenden Sprechen und Singen auch in Deutsch. Bei anderen Aktivitäten auf der Tagesordnung wurde Deutsch auch verwendet: zum Laden vom Spielzeugen, Anziehen, Essen und auch im Hof, und beim turnen.) • Klare und genaue Verwendung von deutschen Sprache. • Akzeptierte Sprachrate verwenden. • Der bewusste Umgang mit Körpersprache (Mimik, Gestik) und der bewusste Umgang mit Konzepten im Umgang mit Deutsch. • Wir verbessern den sprachlichen Ausdruck von den Kindern indem wir neue Konzepte einführen und diese häufig wiederholen. Geschichten, Märchen erzählen und Bilderbücher anschauen. • Puppenspiel und Drammatisierung von Geschichten, Märchen mit den Kindern. • Während der Ruhepause eine Schlaflied singen, einen deutschen Reim der Märchen erzählen.
---	---

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére
<ul style="list-style-type: none"> • Sokoldalú tevékenységeknek megfelelően sok ismerettel rendelkezzenek a természeti és társadalmi környezetről. • Különbséget tesznek a valóság és a képzelet világa között. • Meglátják dolgok közötti összefüggéseket (ok-okozat). • Képesek a problémahelyzetek megoldására, következtetések levonására. • Érzékelésük, észlelésük, differenciált, figyelmük, emlékezetük fejlettebb, kialakulóban van elemi, fogalmi gondolkodásuk.

- Egyéni nyelvi szintjüknek megfelelően cselekvéseiket német nyelvi megfogalmazások kísérik.
- Felkészült a nemzetiségi nyelviskolai tanulására.
- Alakul a nemzetiségi identitástudat.
- **Je nach individuellem Sprachniveau werden ihre Aktionen von deutschen Sprachformeln begleitet.**
- **Die Kinder werden bereit für das Erlernen von Minderheitensprachen.**
- **Es wird das Gefühl der nationalen Identität entwickelt.**

5.4. A német nemzetiségi kétnyelvű nevelés

Célja	Feladata
<ul style="list-style-type: none"> • A 3-6-7 éves gyermekek kisebbségi német nyelvi környezetének biztosítása, és felkészítés a kisebbségi nyelv iskolai tanulására • Az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a német kisebbség még élő hagyományainak, szokásainak megismertetése, továbbörökítése, a nemzetiségi identitás megalapozása, nyelvének, kultúrájának ápolása az óvodások hétköznapi tevékenységrendszerében, ünnepeken. • A népi, irodalmi, zenei alkotásokon keresztül nemzetiségük hagyományait, a népi kultúra néhány értékes elemeinek megismertetése. • Bereitstellung eines Umfelds für die deutsche Minderheitenprache für Kinder im Alter von 3-6-7 Jahren und Vorbereitung auf das Erlernen von den deutschen 	<ul style="list-style-type: none"> • A gyermekek nyelvismeretének függvényében minél teljesebb kisebbségi nyelven folyó kommunikáció kialakítása. • Utánzásra alapuló, rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel a nyelvszajátítás elősegítése. • Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára. • A kisebbségi kultúrkincsből – irodalom, zene, népi játékok – tudatosan felépített nyelvszajátítás megszervezése <p>Az óvodapedagógus-gyermek kapcsolatából adódó feladataink:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pozitív megerősítés, ami motiválja a nyelvszajátítást • Figyelemmel kísérjük a gyerekek egyéni beszéd-szajátosságait, innen indul az egyéni fejlesztés. • Figyelembe vesszük az egyéni beszédfejlődés ütemét

Minderheitensprachen in der Schule.

- **Die noch lebenden Traditionen und Gewohnheiten der deutschen Minderheit mit den altersspezifischen Merkmalen der Kindergartenkinder und ihrer individuellen Entwicklung vertraut machen, die Identität der Nationalität feststellen, die Sprache und Kultur in den alltäglichen Aktivitäten und Aktivitäten des Kindergartens fördern.**
- **Einführung in die volkstümlichen, literarischen und musikalischen Werke der Traditionen ihrer Nationalität und einiger wertvoller Elemente der Volkskultur.**

- Bátorítjuk a nehezen megszólaló gyereket, gátlásait próbáljuk feloldani, alkalmat adunk a szóbeli megnyilvánulásra
- Minél több lehetőséget biztosítunk a gyerekek szókincsének, kifejezőképességének fejlesztésére, a nyelvi ismeretek aktivizálására

Nyelvelsajátítással, nyelvi fejlesztéssel kapcsolatos feladatok:

- Beszédkedv felkeltése, beszédöröm kialakítása, a kisebbségi nyelv megszerettetése
- A beszédészlelés és beszédértés sokféle mozgástevékenységgel való megvalósulása
- A megértés szemléltetés segítségével történik.(elsősorban passzív nyelvi szókincsük gyarapodjon)
- Változatos tevékenységeken keresztül az aktív szókincsét elsajátítása
- A kiemelkedő nyelvi készségekkel rendelkező gyermekek egyéni, differenciált fejlesztése.

- **Entwicklung der Sprachkenntnisse der Kinder durch so viel Kommunikation wie möglich in Minderheitensprachen.**
- **Förderung des Spracherwerbs durch regelmäßige Kommunikationssituationen auf der Grundlage von Nachahmung.**
- **Die Kindergärtnerin ist ein akzeptierendes, hilfreiches Einstellungsmodell für das Kind.**
- **Organisation eines bewussten Spracherwerbs aus**

kulturellen Ressourcen von Minderheiten - Literatur, Musik, Volksspiele

Unsere Aufgaben, die sich aus der Beziehung zwischen Kindergärtnerin und Kind ergeben:

- **Positive Verstärkung, die den Spracherwerb motiviert**
- **Wir überwachen die individuellen Sprachmerkmale der Kinder und hier beginnt die individuelle Entwicklung**
- **Wir berücksichtigen das Tempo der individuellen Sprachentwicklung**
- **Wir ermutigen Kinder zu sprechen, sich freizugeben, und geben ihnen die Möglichkeit, mündlich zu sprechen**
- **Wir ermöglichen für Kinder, den Wortschatz und den Ausdruck zu verbessern und Sprachkenntnisse zu aktivieren**

Aufgaben im Zusammenhang mit Spracherwerb und Sprachentwicklung:

- **Die Vorliebe für Sprache steigern, die Freude am Sprechen entwickeln und die Minderheitensprache lieben**
- **Wir erzielen Sprachwahrnehmung und -verständnis durch eine Vielzahl von Übungsaktivitäten**
- **Verständnis wird durch Illustration erreicht (in erster Linie das passive Sprachvokabular erweitern)**
- **Erwerb eines aktiven Wortschatzes durch eine Vielzahl von Aktivitäten**
- **Individuelle, unterschiedliche Entwicklung von Kindern mit hervorragenden Sprachkenntnissen.**

Módszertani alapelveink

- Következetes német nyelvhasználat minden beszédhelyzetben.
- Követésre méltó beszédmodell az óvónő részéről.
- Egyéni beszédfejlődés, életkori sajátosságok figyelembevételével
- A tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékelés, mely segíti a gyermek személyiségének kibontakozását
- Játékosság érvényesítése. Játékos helyzetekben fejlesztjük a folyamatos beszédet.
- Feltételek biztosítása a kommunikációs helyzetnek megfelelő viselkedéshez, a szóbeli kifejezőkészség, a folyamatos beszéd gyakorlásához.
- Apróbb nyelvi pontatlanság esetén a kijavítás helyett a válaszba megismételjük helyesen a mondottakat.
- A nyelvvelsajátítás során a többszöri ismétlő gyakorlással alakítjuk ki a biztonságérzetet.
- A nyelvi szituációkban váltva használjuk mindkét nyelvet, de tudatosan ügyel arra, hogy ez ne vezessen a nyelvek keveredéséhez. A megkezdett pedagógiai szituációt egy nyelven kell végigvezetni.

A kisebbségi kultúrkincsből tudatosan felépített tematika segítségével az óvodai élet tevékenységformáin keresztül szervezzük meg a nyelvvelsajátítást.

Változatos gyakorlási lehetőségekben törekszünk a szép, kifejező nyelvi megnyilvánulásra

Kommunikációs helyzetekben elsősorban a válaszadás gyakorlására biztosítunk lehetőséget. A dramatikus, párbeszédes helyzetek is lehetőséget adnak a válaszadás gyakorlására, a társalgási kedv fokozására, és az önálló versmondásra.

A kialakult nyelvi szituációk függvényében rugalmasan alakítjuk csoportjainak napi és heti rendjét.

A kisebbségi nevelés során átélt esztétikai élményekkel segítjük a gyermek kötődésének kialakulását az adott kisebbséghez.

Biztosítjuk a német nemzetiségi nevelést elősegítő eszközöket.(képeskönyvek, társasjátékok, képek, szókártyák, nyelvi játékok, CD-k, nemzetiségi népviselet,)

A munkatársak (óvodapedagógusok, dajkák) lehetőség szerint egymás között is németül beszélnek.

A kisebbségi családokkal folyamatos az együttműködés a fentiek megvalósulása érdekében.

Unsere methodischen Prinzipien

- **Konsequenter Gebrauch von Deutsch in allen Sprachsituationen.**
- **Ein bemerkenswertes Sprachmodell der Kindergärtnerin.**
- **Individuelle Sprachentwicklung unter Berücksichtigung der Altersmerkmale**
- **Positive personalisierte Bewertung des Lernmanagements, die zur Entwicklung der Persönlichkeit des Kindes beiträgt**
- **Wir entwickeln kontinuierliche Sprache in spielerischen Situationen.**
- **Bereitstellung der Bedingungen für ein der Kommunikationssituation angemessenes Verhalten, für das Üben des mündlichen Ausdrucks und für kontinuierliches Sprechen.**
- **Bei geringfügigen Sprachungenauigkeiten korrigieren wir die Wörter in der Antwort, anstatt sie zu korrigieren.**
- **Entwicklung eines Sicherheitsgefühls durch wiederholtes Üben während des Spracherwerbs.**
- **Wir verwenden beide Sprachen abwechselnd in Sprachsituationen, achten jedoch darauf, dass keine Sprachverwirrung auftritt. Die pädagogische Situation muss in einer Sprache durchgeführt werden.**

Wir organisieren den Spracherwerb durch Aktivitäten, die bewusst aus den kulturellen Schätzen von Minderheiten aufgebaut sind.

Bei einer Vielzahl von Übungsmöglichkeiten streben wir nach einer schönen, ausdrucksstarken Sprache

In Kommunikationssituationen bieten wir die Möglichkeit, in erster Linie das Antworten zu üben. In dramatischen, dialogischen Situationen können die Kinder auch Antworten üben, Ihre Konversation verbessern und Gedicht vorsprechen.

Je nach Sprachsituation passen wir die Tages- und Wochenpläne unserer Gruppen flexibel an.

Durch die Erfahrungen der Minderheitenbildung helfen wir der Bindung des Kindes an diese Minderheit.

Wir bieten den Kindern viele Mittel an. (Bilderbücher, Brettspiele, Bilder, Wortkarten, Sprachspiele, CDs, Trachtkleider usw.).

Die Mitarbeiter sprechen so viel wie möglich Deutsch.

Es besteht eine Zusammenarbeit mit Minderheitenfamilien, um dies zu erreichen.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Ismernek a kisebbségi nyelvi kultúrából (irodalmi, zenei) alkotásokat.
- A gyermek megismeri népi, irodalmi, zenei alkotásokon keresztül nemzetiség szokásainak, hagyományainak, a népi kultúra néhány értékes elemeit.
- Kétnyelvű környezetben érti és alkalmazza a tematikus tervben lévő témakörökhöz kapcsolódó szavakat, szófordulatokat, egyszerűbb mondatokat.
- Felkészült a nemzetiségi nyelviskolai tanulásra.

- **Die Kinder haben Kenntnisse in der Minderheitensprache und Kultur (literarisch, musikalisch).**
- **Das Kind lernt durch volkstümliche, literarische und musikalische Werke einige wertvolle Elemente nationaler Bräuche, Traditionen und der Volkskultur kennen.**
- **In einer zweisprachigen/bilingualen Umgebung versteht und verwendet das Kind Wörter, Redewendungen und einfache Sätze aus den Themenkreisen, die zu dem Themenplan gehören.**
- **Das Kind ist bereit für das Erlernen von Minderheitensprachen.**

6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

6.1. Játék

A játék sajátos, összetett, sokrétű, alapvető tevékenysége a 3-6 éves gyermeknek, mely mással nem helyettesíthető legkitűnőbb lehetősége a személyiségfejlesztésnek.

A játék a gyermek számára örömforrás, játékban, tevékenységben fejlődik megismerő képessége, a valóságról alkotott képe.

Játék közben a gyermek emocionális, intellektuális, szociális, mozgásos tapasztalatok birtokába jut, melyek személyiségének változására hatnak. A szabad játék érvényesül a nap folyamán.

Célja	Feladata
<ul style="list-style-type: none">• Olyan boldog gyermekkor megteremtése, ahol a cselekvések gyakori átélésével a gyermekek egyéni vágyai, ötletei kibontakozhatnak, komplex módon fejlődhetnek.• Gyermekeink számára legyen a játék kiemelt jelentőségű,	<ul style="list-style-type: none">• A játék alapvető feltételeinek biztosítása A nyugodt, derűs légkör a felszabadult játék feltétele, amely alapvető szokásrendszerre épül. A gyermekek szabadon dönthetnek arról, hogy a választott játékot kívül, milyen helyen, mennyi ideig és milyen eszközzel játsszák.

tájékozódó, mozgást az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység.

- Minden gyermek önállóan és szabadon választhat, az összes játékfajta, játéktevékenység és játékeszköz között.

Megfelelő hely: Az óvodai játék színtere a csoportszoba, az óvoda udvara, a kedvenc játszó – kirándulóhely. A csoportszobákban a játékeret a bútorok praktikus, ésszerű elhelyezésével úgy alakítjuk ki, hogy az otthonos legyen, variálható játszósarkoknak, kuckóknak, a szabad mozgásnak lehetőséget biztosítva.

Megfelelő idő: Az elmélyült játékot a folyamatos és rugalmas napirendünk biztosítja.

Megfelelő eszközök: A játékszerek esztétikusak, balesetmentesek és fejlesztő hatásúak, melyek megfelelnek az életkori és egyéni sajátosságoknak.

Tapasztalatszerzés – élmény: Az élményszerzés lehetőségét közvetlen tapasztalatszerzés során biztosítjuk. Igen fontos, hogy a gyermekeknek legyenek élményeik: vásároljanak piacon, boltban, lássák az eladók, fodrász, postás stb. munkáját.

A játékban lehetőséget adunk a gyermeki benyomások feldolgozására, bővítésére, kiegészítésére.

A játékba, minden belefér, amelynek során a gyermekek kapcsolatba kerülnek önmagukkal és környezetükkel. Engedjük őket tapasztalni, elmélyülni, kíváncsiskodni és játszani, röviden gyermeknek lenni.

- A természettel kapcsolatos és hagyományos játéklehetőségek gyakorlásával a játék funkciójának erősítése, a valóságról alkotott kép gazdagítása, fejlesztési lehetőségek biztosítása.
- Az óvodapedagógus feladata megfelelő légkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőséget biztosítani a különböző játékformákhoz: a gyakorló játékokhoz, a konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz és aszerepjátékokhoz

SNI, HH, HHH, migráns gyermekek számára a szabad játék biztosítása legyen a szocializáció elsődleges színtere

A didaktikus játékokban a tervezett nyelvi anyag elsajátítása, gyakorlása

A nemzetiség nyelvén folyó kommunikáció, a játékban rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetek tervezése.

Geplante Sprachmaterialien in didaktischen Spielen lernen und üben

Kommunikation in der Sprache der Nationalität, Planung von Kommunikationssituationen, die regelmäßig im Spiel zurückkehren.

- megfigyelni a gyermek játékát, felhasználni azt saját nevelési céljai elérése érdekében, és szükség esetén, indirekt módon befolyásolni. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtve, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.
- Szenzitív (érzékelést fejlesztő) játékok szervezése
- „Zöld napokhoz” kapcsolódó mozgásos játékok szervezése (Autómentes nap, Egészség napok, Farsang, Föld napja,...).

Az óvónő differenciáltan, az egyéni sajátosságok figyelembe vételével, indirekt módon segítse a gyermeket a játék kiválasztásában ill. annak folyamatában.

Nyelvi fejlesztés a szabad játékban:

- A szabad játékban is a német nyelvhasználat érvényesülése
- A gyermekek játékában játékötlek adása német nyelven.
- játékidőben is a német nyelv használata.

Nyelvi fejlesztés az irányított játékban

- Az irányított játékban sokszínű kreatív játék és játékformák ismertetése a német nyelven: dalok, mondókák, történetek, mesék, beszélgetések, körjátékok, táncok, szerepjátékok...

A gyermek kíváncsiság és tudásszomj kielégítése, a német nyelvhasználat legfontosabb formája.

- Minden lehetséges mindennapi élethelyzetben beszédre a gyermekek ösztönzése a német nyelvű beszédre

- Séták, kirándulások, színházi előadások után beszélgetések kezdeményezése német nyelven is.
- Lehetőség biztosítása az óvodán kívüli események, tapasztalatok megbeszélésére német nyelven is.
- A gyermekek megismertetése olyan játékokkal, amelyek a helyi németiség szokásaiból erednek.
- Egyszerűbb kiegészítő eszközök készítése, megnevezése a nemzetiség nyelvén és felhasználása.

Sprachentwicklung im Freispiel:

- • **Verwendung der deutschen Sprache im Freispiel**
- • **Bereitstellung von Spielideen auf Deutsch für Kinderspiele.**
- • **Verwendung der deutschen Sprache während des Spielzeit.**

Sprachentwicklung im kontrollierten Spiel

- **Geführtes Spiel mit einer Vielzahl von kreativen Spielen und Spielformen auf Deutsch: Lieder, Reime, Geschichten, Märchen,**
- **Gespräche, Kreisspiele, Tänze, Rollenspiele...**
- **Die Neugier und den Wissensdurst eines Kindes zu stillen, ist die**
- **wichtigste Form der deutschen Sprachverwendung.**
- **Ermutigung der Kinder, in jeder möglichen Situation des**
- **Alltags Deutsch zu sprechen**
- **Nach Spaziergängen, Ausflügen, Theateraufführungen**
- **Anregung von Gesprächen auch in der deutschen Sprache**
- **Möglichkeiten bieten von der Veranstaltungen und**
- **Erfahrungen außerhalb des Kindergartens, in deutschen**
- **Sprache zu diskutieren.**
- **Bekanntmachung der Kinder mit Spielen, die aus den**
- **Traditionen des örtlichen Ungar-deutschen stammen.**

- **Erstellen, Benennen und Verwenden einfacheren**
- **zusätzlichen Mitteln in der Sprache der Nationalität.**

A gyermek beszédkésztségének fejlesztése játék közben

- A játék kitűnő alkalmat ad az egymással vagy tevékenykedés közben a játékeszközzel való kommunikálásra.
- Az óvónő legyen mindig példamutató, a gyermek számára modellértékű.
- Beszédhibák javítása, figyelem felhívása nélkül, újrmondással történik.
- Gyakran alkalmazunk nyelvi gyakorlatokat, szó- és hangutánzó játékokat, halandzsálásokat, szinonimakereső játékokat.
- Ösztönözzük a szülőket a gyerekekkel való kommunikációra, a spontán beszélgetési alkalmak észrevételére.

A nyelvi nevelés lehetőségei, beszédfejlesztés játék közben

- A kommunikációs lehetőségek és azok kihasználása játékidőben a legnagyobb.
- Az óvónő a motivált légkörben indirekt módon éljen a szituációs lehetőségekkel.
- A játék jó lehetőség a nyelvi kifejezések, fordulatok gyakorlására, az óvónő–gyermek kétszemélyes kapcsolatában a fonetikai hibák javítására.
- Az énekes, táncos játékokat a gyermekek szívesen játszanak, ilyenkor a beszédgátlásos gyermekek is megszólalnak.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Játékukban dominánsan jelentkeznek a szerepjáték
- Kitartóan, hosszú ideig képesek egy témában játszani
- Ismert meséket dramatizálnak
- Élvezik a szabályjátékokat, képesek a normákat betartani
- Interakciójuk gazdag, kulturált, érthető
- Kialakul az együttjátszás igénye
- Egymás játékát kiegészítik, segítik
- Saját ötleteik alapján próbálkoznak játékeszközök készítésével, azokat alkalmazzák
- Problémahelyzetek megoldására vállalkoznak
- **A gyermekek értik az óvónő napirendhez kapcsolódó utasításait, kéréseit német nyelven is.**
- **Az óvónő kérdésére egy-két szavas választ adnak a német nyelven.**
- **A gyermekek ismernek olyan játékokat, melyek a helyi németiség, szokásaiból erednek.**

- Egyszerűbb kiegészítő eszközöket önállóan elkészítenek, játékaikban felhasználják azokat és megnevezik a nemzetiségi nyelven.
- **Die Kinder verstehen die Anweisungen und Wünsche der Kindergärtnerin auch in deutscher Sprache.**
- **Auf die Frage der Kindergärtnerin geben sie Antwort mit eins-zwei Worten auf Deutsch.**
- **Kinder kennen Spiele, die aus den Bräuche des örtlichen Ungardeutschen stammen.**
- **Einfachere Mitteln erstellen sie selbst, sie verwenden diesen in ihrem Spiel und benennen sie in der Nationalitätensprache.**

6.2. Verselés, mesélés

Célja	Feladata
<ul style="list-style-type: none"> • A gyermekek érzelmi, értelmi és etikai fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a csodákkal teli meseélmények segítségével, a versek zeneiségével, rímeinek csengésével. - a belső képteremtés képzelet képességének fejlesztése, • a gyermeki önmegismerés, és a világ megismerése a mese világán keresztül (a gyermeki világgép alakítása, formálása) • az életkor specifikus vers, mese- és mondóka kínálta gazdag szókincsével anyanyelvi nevelés biztosítása, • gazdag irodalmi élmények nyújtásával a hazai népi és nemzetiségi irodalmi művek, valamint a klasszikus és a kortárs irodalmi művek megismertetése, megszerettetése a későbbi olvasóvá válás - szeretve olvasó személyiség - kialakítása, • a hagyományörző népi mondókák, versek, kiszámolók megszerettetésével a társas kapcsolatok, pozitív érzelmi kötődések kialakítása, 	<ul style="list-style-type: none"> • Felhasznált irodalmi anyag összeállítása. • Az óvodáskorban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás). • A gyermek, nyelvi képességeinek fejlesztése. • Népi értékek, hagyományok ápolása • Mondókák, versek, dúdolók segítségével gyermekeink érzelmi biztonságának kialakítása • Mindennapos meséléssel, mondókázással verseléssel mentálhigiénájuk fenntartása

<ul style="list-style-type: none"> • az óvónő-gyermek, gyermek-gyermek közötti pozitív érzelmi viszonyok erősítése a mese és vers nevelő hatásával. <p><i>SNI, HH, HHH, valamint különböző szociokulturális környezetből érkező gyermekeink beszédfejlesztése</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • a nemzetiség kultúrkincséből azon versek, mondókák közvetítése, amelyek a gyermekek kisebbségi identitását alakítják. • A német kultúra kincseiből merített mondókák, versek, mesék, megszerettetése • Die Vermittlung von Reime, Gedichten und Geschichten aus dem deutschen Kulturschatz, welche die Identitätsentwicklung • von Kindern mit Minderheitshintergrund fördern. • Das Beliebt machen von Reimen, Gedichten und Geschichten aus dem deutschen Kulturschatz. 	<p>A német kultúra kincseiből merített mondókák, versek, mesék közvetítése.</p> <p>Die Vermittlung von Reimen, Gedichten und Geschichten aus dem deutschen Kulturschatz.</p>
---	---

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére
<ul style="list-style-type: none"> • A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat. A gyerekek maguk is meséljenek szívesen. • Várják, igénylik a mesét. • Szívesen báboznak, dramatizálnak egymással. • Megszilárdulnak a mesehallgatással kapcsolatos szokásaik. • Játékidőben maguk is kezdeményezzenek a mesékkal, versekkel bábozást, dramatizálják őket. • Gondosan bánjanak a könyvekkel • Válgják igényükké lefekvés előtt a mese meghallgatása • Ismertebb meséket, verseket tudjanak képek alapján elmesélni, felidézni. • Ismernek, önállóan mondanak verseket, mondókákat német nyelven is.

- A mindennapi játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókázás, verselés óvodai gyakorlata a nemzetiség nyelvén
- A gyermekek mese-, versszeretete, ragaszkodása a nemzetiség irodalmi értékeihez.

- **Die Kinder kennen und können auch eigenständig deutsche Gedichte und Reime aufsagen.**
- **Die tagtäglichen spielerischen Bewegungen sind mit den Reimen und Gedichten verbunden und sind Teil der Kindergartenpraxis betreffend der Deutschen Sprache**
- **Die Liebe der Kinder zu den Märchen und Gedichte und ihre Beharrlichkeit zu den literarischen Wert der Nationalsprache.**

6.3. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

Célja	Feladata
<ul style="list-style-type: none"> • Közös éneklés, közös játék által a gyermekek zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának fejlesztése. • A gyermekek zenei anyanyelvének megalapozása, zenei élménynyújtás. • A nemzetiséghez való kötődés erősítése zenei élmények által. • A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerése. • Éneklési készség (tisztá éneklés, a gyenge hallású gyermek, a gyermekhang ápolása és fejlesztése), • A zenei hallás fejlesztése (magas és mély hang különbsége, halk-hangos közötti különbség, hangszínek felismerése, a belső hallás fejlesztése), • A ritmusérzék fejlesztése (az egyenletes lüktetés, az egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása, a tempóérzékelés, a mozgáskultúra, gyermekhangszerek). • A zenei formaérzék fejlesztése (a motívumhangsúly kiemelése mozgással, dallammotívumok, 	<ul style="list-style-type: none"> • A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport szintjének megfelelő válogatása. • Dalok, dalos játékok, mondókák tanulása anyanyelven és német nyelven egyaránt. • Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálják a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában • A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal. • Zeneiskolás tanulók karácsonyi koncertjének meghallgatása. • A zenei élmény mindennapos lehetőség az óvodában, minél többféle tevékenységhez kapcsolódjon. • Mivel a gyermek legfontosabb tevékenysége a játék, ezért olyan dalokat választunk, amelyek mozgáshoz, játékhelyezethez kapcsolódnak (kb.70 %), kevesebbet a játék nélküli, évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó dalokból (25-30 %).

ritmusmotívumok).

- Zenei alkotókészség fejlesztése.
- A zene hallgatására nevelés.
- A „Veronika” – zeneprojekt módszertani elemeinek felhasználása
- ének-zene, énekes játék, gyermektánc, mint az önkifejezés lehetőségének megteremtése

Az SNI, HH, HHH, migráns gyermekek komplex, egyéni ütemű személyiség fejlesztése a dallam, a ritmus, a mozgás és a beszéd összekapcsolásával

Veronika zeneprojekt alkalmazása

- A német nemzetiséghez kapcsolódó régi dalok ápolása.
- A népi kultúra ápolása énekléssel, táncos körjátékokkal a kétnyelvű identitást alapozzák meg.
- A jellegzetes zenei motívumok megismertetése.
- A hagyományos magyarországi német hagszerek bemutatása
- Német néptáncok elsajátítása (népviseleti ruhában)
- Éneklés közben a gyermek kiejtésének, kifejezőképességének fejlesztése.
- „Veronika Zeneprojekt”, mint jó gyakorlattal a német nemzetiségi zenei nevelés színvonalának emelése.
- **Die Pflege der alten Ungarndeutschen Lieder**
- **Die Pflege der Volkskultur durch Gesangs- und Tanzkreise die die Grundlage der zweisprachigen Identität bildet.**

- Egyszerű táncos mozgásokkal, változatos játékmozdulatokkal és térformákkal ismertetjük meg a gyermekeket, melyet az óvodás korban lévő gyermek mozgása és ritmusérzéke megenged.
- Felkészítés a jeles napok, ünnepek, gyermekélet jelentős alkalmaihoz kapcsolódó énekes játékok, dalok tervezésére, megvalósítására.
- A 3-5-6 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak és szervezeti formák biztosítása.

- A magyarországi németek kultúrájának, hagyományainak, ünnepeinek megismertetése, beépítése az óvoda programjaiba. „Német nemzetiségi hét” projekt”
- A nemzetiségi zenei kultúra megismertetése a zenén és táncon keresztül.
- A népszokások, néphagyományok ápolása aktualitásuknak megfelelően.
- Az éneklés, zenélés a mindennapi tevékenység során, és a gyermek a spontán utánzása során részévé válik.
- Ritmushangszerek, jellegzetes népi hangszerek megismertetése (harmonika, trombita)
- Zenehallgatásra nevelésben hallgassanak nép- és műdalokat, jellemző hangszeres zeneműveket.
- **Jó gyakorlatok beépítése**
A „Veronika Zeneprojektet” a zenei nevelésbe tudtuk módosítások nélkül átvenni. A „Veronika Zeneprojekt olyan elméleti és gyakorlati megközelítéseket tartalmaz, amely teljesen fedi a mi helyi gyakorlatunkat. A projekt módszereit óvodapedagógusaink képzés, hospitálások során sajátították

- **Einführung typischer Musikmotive.**
- **Präsentation der traditionellen ungarischen deutschen Instrumente**
- **Deutsche Volkstänze lernen (in traditioneller Tracht)**
- **Entwicklung der Aussprache- und Ausdrucksfähigkeiten des Kindes beim Singen.**
- **„Veronika Music Projekt“ als bewährte Methode verwenden.**

el.

- **Einführung in die Kultur, Traditionen und Feste der Ungarndeutschen, deren Integration in den Programm des Kindergartens. „Deutsche Nationalitätswoche “**
- **Förderung der Nationalität Musikkultur durch Musik und Tanz.**
- **Pflege und Aktualisierung der Volksbräuche und Traditionen.**
- **Wir sind Teil des Gesangs, des Musikmachens und der spontanen Nachahmung des Kindes.**
- **Einführung in Rhythmusinstrumente, typische Volksinstrumente (Akkordeon, Trompete)**
- **Wir hören Musik und Volkslieder, typische Instrumentalmusik.**
- **Integration bewährter Verfahren. Wir können das "Veronika Music Project" ohne Änderungen in die Musikausbildung übertragen. „Das Veronika Music Project enthält theoretische und praktische Ansätze die unsere lokale Praxis vollständig abdecken. Die Methoden des Projekt wurden von unseren Kindergärtnerinnen während ihrer Ausbildung und Besuche erlernt.**

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat, mondanak mondókákat, kiszámolókat.
 - A magas és mély éneklés közti különbséget felismerik és alkalmazzák (magas-mély, halk-hangos kifejezéseket német nyelven is használják).
 - Felismerik a különbséget a halk-hangos éneklés, beszéd és tapsolás között.
 - A dallamot felismerik dúdolásról, hangszerről.
 - A hangszínek finom eltéréseit felismerik.
 - Felismerik az egyes hangszerek hangját, megszólaltatásuk módját.
 - Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától.
 - Szöveges ritmusmotívumokat képesek visszatapsolni.
 - Élőzenét, népdalokat, műdalokat figyelmesen hallgatják, örömet jelen számukra a zene.
 - Körbejárnak szép testtartással, kézfogással.
 - Dallambújtatást végeznek rövid majd hosszabb motívumszakaszokkal.
 - A gyermekek ismernek a nemzetiség nyelvén mondókákat, énekeket, körjátékokat.
 - Szívesen énekelnek németül, a jellegzetes zenei motívumokat felismerik.
 - Megkülönböztetnek zenei fogalompárokat.
 - A hangszerek nevét németül is használják
-
- **Kinder kennen die Sprache der Nationalität in Reimen, Liedern und Kreisspielen.**
 - **Sie lieben es, auf Deutsch zu singen und die charakteristischen musikalischen Motive zu erkennen.**
 - **Sie können musikalische Paare und Konzepte von einander unterscheiden**
 - **Die Namen der Instrumente werden auch auf Deutsch benennt.**

6.4. Rajzolás, mintázás, kézi munka

Célja

Feladata

- A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése.
- A gyermekek tér-forma-szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- Tevékenység közben a gyermekek passzív szókincsének a bővítése.
- Vizuális tapasztalatok nyújtása, egyéni fejlettségnek, életkornak megfelelően
- a rajzolás, mintázás, kézi munka, mint a gyermeki önkifejezés lehetőségének megteremtése
- Igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre és az esztétikai élmények befogadására
- környezettudatos nevelés:
 - természetes anyagokból alkotás,
 - hulladékokból újrahasznosítás
 - népművészeti és képzőművészeti örökségeink megismertetése

SNI gyermeknél az ábrázoló kedv felkeltése, technikák, eszközök megismertetése

- A tevékenység célját kiegészíteni a nemzetiségi kultúra sajátos tér-, forma-, színvilágának megismertetésével.
- **Das Ziel der Tätigkeiten: Die eigenartige nationalitäten Kultur ergänzen mit Kennenlernen der Raum-, Form-; und Farbewelt.**

- a gyermekismerkedjenek meg a különböző anyagokkal és a kézi munka technikai alapelemeivel.
- a gyermekek ismerkedjenek meg az eszközök használatával, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel, eljárásaival
- önkifejezés rajz, mintázás, kézi munka által, alkotások létrehozása által
- Rajzolással, festéssel, mintázással, kézimunkával lehetőség adása a környezet megjelenítésére, a tárgyi világ megismerésére.
- alkotások létrehozása hulladékok újrafeldolgozásával, újrahasznosításával
- a gyermekek ismerkedjenek meg népművészeti és képzőművészeti örökségeinkkel

Az SNI gyermekeknél az alkotás által sikerélmény nyújtása, önbizalom növelése, egyéni képességeik fejlesztése

- Az ábrázolásban használatos eszközök, tárgyak, tevékenységek, munkafolyamatok, formák, színek megismertetése.
- Az német kisebbség kultúrájának megismertetésével a kézi munka tevékenységének fejlesztése, (agyagozás, fonás, szövés)
- A szülők, nagyszülők segítségével a nemzetiség tárgyi kultúra emlékeinek gyűjtése.(német sarok)
- A nemzetiségi és népi kismesterségek megismertetése (fazekas, gyapjúfonó, kékfestő, gyertyaöntő, mézeskalácsos ...)

	<ul style="list-style-type: none"> • a nemzetiségre jellemző anyagok, technikák alkalmazása (kukoricacsuhé, szalma, kékfestő, vessző, fonal, szövés, fonás stb.) • Népi gyermekjátékok készítése óvónők segítségével. • Das Kennenlernen der Materialien, der Dinge, der Tätigkeiten, der Formen, der Farben, der Arbeitsvorgänge. • Das Kennenlernen der nationalitäten Kultur entwickelt die Handarbeit. (Arbeit mit Ton, Flechten, Weben) • Die nationalitäten Sachen und Materialien sammeln wir mit den Eltern und mit den Großeltern zusammen. (deutsch nationalitäten Ecke) • Das Kennenlernen der nationalitäten und der volkslichen Berufe (der Töpfer, der Spinner, der Blaufarbstoffer, der Kerzenzieher, der Lebküchler.) • Die Materialien und die verschiedenen Techniken verwenden und benutzen aus der nationalitäten Kultur. (der Mais, das Stroh, der Blaustoff, der Faden, Flechten, usw.) • Volksliche Kinderspiele herstellen mit den Kindergärtnerinnen.
--	--

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére

- Sokféle tapasztalattal rendelkeznek zárt és nyitott terek kialakításában.
- Képesek a tárgyak főbb formai jellemzőinek megnevezésére.
- Vegyenek részt a csoportszoba díszítésében, fejlődjön a szépérzékük.
- A helyes ceruzafogás alakuljon ki mindenkinél.
- Színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket.
- Formaábrázolásuk változatos, képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket.

- Próbálkoznak az egyszerű mozgások jelzésével.
 - Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.
 - Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélni tudnak az alkotásról.
 - Önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, kellékeket.
 - Önállóan díszítenek tárgyakat.
 - Emberábrázolásuk életkori szintjüknek megfelelő.
 - Környezettudatos attitűd kialakítása: természetes anyagokból alkotások létrehozásával, hulladékok újrafeldolgozásával, újrahasznosításával.
 - Népművészet és a képzőművészet iránti szeretet, tisztelet kialakítása.
 - Megneveznek az ábrázolásban használatos eszközöket, tárgyakat, tevékenységeket, munkafolyamatokat, formákat , színeket németül.
 - A különböző eszközök megnevezésével a gyermekek német szókincse gyarapodik.
 - A nemzetiség tárgyi kultúrájának értékeit megismerik.
 - A nemzetiségi és népi kismesterségeket ismerik.
 - A nemzetiségre jellemző néhány anyagot, technikát ismerik.(kukoricacsuhé, szalma, kékfestő, vessző, fonal, szövés, fonás stb.)
 - Népi gyermekjátékokat ismernek.
 - Szemléltetés segítségével megértik a kéréseket, utasításokat.
- **Die Kinder sollen die Materialien, die Stoffe, die Sachen, die Tätigkeiten, die Arbeitsvorgänge, die Formen, die Farben auf Deutsch benennen, die sie bei der Darstellung benutzen.**
 - **Der deutsche Wortschatz der Kinder erweitert durch die Benennung der Materialien.**
 - **Die Kinder lernen die Wertigkeit der nationalitäten Kultur kennen.**
 - **Die Kinder lernen die nationalitäten und die volksliche Berufe und Tätigkeiten kennen.**
 - **Die Kinder sollen einiges Material und eingene Technik kennen.**
 - **Die Kinder sollen volksliche Kinderspiele kennen.**
 - **Die Kinder verstehen die Anweisungen durch die Veranschlichungsmittel**

6.5. Mozgás, testnevelés

Célja	Feladata
-------	----------

- A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában.
- A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodóképességének fejlesztése.
- A személyiség akarati tényezőinek fejlesztése.
- A gyermekek szabad mozgáskedvéhez a feltételek biztosítása.
- Egészséges életmód kialakítása, erősítése
- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése
- A rendszeres testmozgás igényének kialakítása, erősítése
- A gyermekek mozgáskultúrájának kialakítása

- A tevékenységközpontú óvodai nevelés lényeges eleme a testi fejlesztés.
- A 3 – 6 éves gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi testnevelés megszervezésével.
- A mozgásfejlesztéshez szükséges maximális spontán mozgáslehetőség biztosítása.
- A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében.
- A szervezet általános, sokoldalú képzése, a testi fejlődés biztosítása
- A természet erőivel, - napfény, levegő, víz - történő edzés kedvező hatását sem szabad figyelmen kívül hagyni,
- Motorikus képességek fejlesztése
- Mozgásműveltség fejlesztése
- Játék, mozgás, versenyszellem igényének felkeltése
- A mozgásos tevékenységeket, s azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoportok összetételéhez méretezzük.

Az óvodapedagógus feladatai a mindennapi testnevelés megszervezésében

- Legfontosabb feladat, hogy minden nap adjon lehetőséget a gyermekeknek minél hosszabb időtartamon keresztül a szabad levegőn való tartózkodásra.
- Az irányított mozgásos játékokat mindhárom korosztálynak az óvónő napi rendszerességgel szervezze meg.
- Biztosítsa a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának a feltételeit.
- Adjon ötletet, irányítsa a gyerekek figyelmét a szabadban és az épületen belül is a legoptimálisabb terhelést biztosító napi

A német nyelven történő utasítások, mozgásos játékok szabályjainak elmondásával, a testrészek, mozgásformák, térbeli viszonyok megnevezésével a német szókincs bővítése és a beszédképesség fejlesztése.

mozgáshoz.

- Változatos eszközök és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a mindennapi testnevelés örömet jelentsen a gyermekek számára.
- nagy hangsúlyt kapjanak a játékos mozgások teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napjaiban
- Különösen nagy figyelem kerüljön a mindennapos testnevelés tervezésére, megszervezésére, biztosítására!

Mozgásfejlesztés keretei:

Szabad játék során gyermekeink fejlettségének, érdeklődésének és temperamentumának megfelelő játékok biztosítása.

Kötelező foglalkozások

heti egy alkalommal, (nagycsoporttól) kötelező jelleggel történő megvalósítása, melynek anyaga: lányoknál a kézi labda, fiúknál a labdarúgás.

Mindennapi testnevelés során játékok, mozgásos feladatok céltudatos kiválasztása a kötelező foglalkozások fejlesztési feladataihoz igazítva.

Gyermeki tevékenységek szabadidőben

- Kirándulások
- Mozgásos játékok az udvaron
- A testrészek, mozgásformák, utasítások, a térbeli viszonyok, az eszközök megnevezése a nemzetiség nyelvén is.
- A mozgással kapcsolatos nyelvi feltételek egyik legfontosabb alapelve, hogy az utasítások, az irányítás egyszerű és érthető legyen. Itt fontos szerepet tölt be a bemutatás és bemutattatás,

Wir erweitern die deutsche Wortschatz und die Sprachfertigkeit der Kindern durch die deutschsprachigen Ausweisen, durch die Benennung der Körperteile, der Richtungen, der Bewegungformen

hogy könnyebb legyen a feladat megértése a végrehajtás céljából.

- **Wir benennen die Körperteile, die Bewegungsformen, die Anweisungen, die Richtungen, die Materialien und die Sachen auf Deutsch.**
- **Die Anweisungen sollen deutlich und verständlich sein. Die Vorführung und die Veranschaulichung ist eine sehr wichtige Aufgabe der Kindergärtnerinnen**

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végén

- A gyermekek szeretnek mozogni, mozgásos játékokban kitartóak, szabályokat betartják.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyérzéke összerendezett és fejlett.
- Térben tájékozódni tudnak, irányváltoztatásra képesek.
- Állóképességük fejlett.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeretnek futni, képesek 50-100 métert kocogni.
- Labdafogásuk biztos, tudnak helyben labdát vezetni.
- Megértik és alkalmazzák a mozgásfajtákat, mozgásos játékok szabályait.
- Ismerik a tevékenységhez használt eszközök nevét, alapvető térirányokat német nyelven is.
- **Die Kinder bewegen sich gern. Sie sind bei der Bewegungsspiele ausdauernd und sie halten die Regel ein.**
- **Die Grobmotorik, die Feinmotorik, der Gleichgewichtssinn der Kinder ist harmonisch und entwickelt.**
- **Sie orientieren sich gut und sie kennen die Richtungen.**
- **Die Ausdauerfähigkeit der Kinder ist entwickelt.**
- **Sie können im Takt entsprechend gehen, sie machen die Gymnastik ästhetisch.**
- **Sie mögen laufen, sie joggen 50-100 meter lang.**
- **Sie können mit dem Ball gut umgehen. Die Kinder können den Ball an Ort und Stelle führen.**
- **Die Kinder verstehen und verwenden die Bewegungsarten und die Spielregel.**
- **Sie kennen die Namen der benutzten Sachen, der grundlegenden Richtungen auf Deutsch.**

6.6. A külső világ tevékeny megismerése

6.6.1. Környezet megismerése

Célja	Feladata
<ul style="list-style-type: none"> • A közvetlen és a tágabb környezet megismerése, felfedezés során, a gyermek pozitív viszonyának kialakítása a természeti, emberi, tárgyi világ értékei iránt. • A környezet megismerése során a gyermek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli szemléletének alakítása. • A gyermeki érdeklődés, kíváncsiság felkeltése, kielégítése az őt körülvevő természeti és társadalmi környezete iránt (óvja, védje, becülje, tisztelje környezetét) pozitív érzelmi viszony kialakítása. • Az ember környezetkultúrája, környezethez való viszonya születésétől kezdve alakul, óvodáskorban ennek tere a külső világ tevékeny megismerése. • A logikus gondolkodás megalapozása. • A gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességének fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> • A gyermekek megismertetése azzal a természeti környezettel, jelenségekkel, amelyben él, felhívni a figyelmet annak értékeire és szépségeire. • A nemzeti kultúra, a hagyományok, a helyi népszokások felelevenítése és ezzel a nemzeti öntudathoz fűződő pozitív érzelmi viszony alakulása. • A természeti és társadalmi környezet megismerése és megóvására nevelés • Már az óvodában fel kell készíteni a gyermekeket arra, hogy társadalomban élünk, ami a közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk. • A 3-6 7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása a környezetük értékeinek felfedezése érdekében. • A gyermek kommunikációs képességének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során. • A <u>tevékenység differenciált</u> szervezeti formáinak biztosítása. • A gondolkodás, következtetés képességének kialakításához helyzetek teremtése, megfigyelési szempontok kitűzése, megoldási lehetőségek megbeszélése. • Az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerztetése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása. • Az ok-okozati összefüggések feltárása, azok magyarázata a játékos tevékenységek során. • Matematikai játékok tartalma: tájékozódása térben, téri irányok ismerete, személyek - tárgyak összehasonlítása, válogatása, osztályozása, összemérése és számlálása a

Sajátos nevelést igénylő gyermekeknél sokoldalú tapasztalás által elemi ismeretek alakítása, fejlesztése és rögzítése, egyéni fejlettségnek megfelelően

- ismereteken keresztül a szókincs (fogalomkör) bővítése.
- pozitív érzelmi viszony kialakítása a szülőföldjükhöz, a nemzetiség szokásaihoz, hagyományaihoz, kultúrájukhoz.
- **Erweiterung des Wortschatzes durch Kenntnisse/Konzepte (Begriffkreis/Kategorie)**
- **Ausbildung/Entwicklung einer positiven emotionalen Beziehung zur Heimat, zu den Bräuchen, Traditionen und der Kultur der Nationalität.**

tevékenységekben és a spontán helyzetekben.

- A környezetvédelem vagy a problémák erőszakmentes megoldásának kérdése már az óvodás gyermek szintjén is felvethető és beépíthető a komplex foglalkozások rendszerébe.
- Az óvodapedagógus segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Az arra rászoruló gyermekek esélyegyenlőségének biztosítását célozza a differenciált egyéni fejlődést elősegítő felzárkóztató program, mely a környezet hatékony megismerésének tevékenységrendszeréből indul ki,

- *Olyan gazdag tevékenység rendszer biztosítása, mely az otthonról hozott hiányosságokat pótolja, korrigálja, kiegészíti*
- **A nemzeti kultúra, a hagyományok, a helyi népszokások felelevenítése, s ezzel a nemzeti öntudathoz fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása.**
- **Tapasztalatszerzés a nemzetiség nyelvén is az őt körülvevő közvetlen és tágabb környezetéről. Ezt a gyermek folyamatosan használja fel játékában, alkalmazza tevékenységeiben.**
- **A helyi nemzetiségi szokások, hagyományok, ünnepek megismertetése.**
- **Az évszak és időjárás naptár beálltása minden nap, ennek**

	<p>megbeszélése a nemzetiség nyelvén is.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ismerje és tudja saját nevét és jelét, valamint társai nevét és jelét németül. • Nyelvi ismeretek gyűjtése az évszakokról, állatokról, növényekről, emberekről. • Ismerje a testrészeket, a testsémával kapcsolatos névutókat, irányokat. • Ismeretek szerzése a nemzetiségre jellemző növényekről, virágokról, állatokról (pl. rozsmaring, szüret, disznóölés stb.) • Ismerjenek meg nemzetiségi épületeket, intézményeket szűkebb, tágabb lakóhelyükön (templom, falumúzeum stb.) • Ismerjenek meg különböző népi kismesterségeket (pl.: kosárfonás, csuhéfonás, hímzés stb.) • A tapasztalás, megértés folyamataiban aktív szókincs bővítés • Ismerjenek meg népviseleteket, egyes darabokat használjanak az óvodai életben (ünnepeken) • Tárgyi emlékek gyűjtése szülők, nagyszülők bevonásával, ezek elhelyezése a nemzetiségi sarokban, polcon • Régi konyhaművészet megismerése, összekapcsolása a modern táplálkozással (sütés, gyümölcszárítás, aszalás, lekvárkészítés, ízesítés jellegzetes fűszernövényekkel, rozsmaring, kapor) <p>Die Wiederbelebung der Nationalitäten Kultur, Bräuchen, und örtlichen Sitten/Traditionen, und damit die Ausbildung der, zur Nationalitäten Selbstbewusst gehörten, positive</p>
--	---

emotionale Beziehung.

- **Das Kind soll über seine direkte und breitete Umgebung, auch auf der Sprache der Nationalität, Erfahrungen sammeln. Diese Erfahrungen soll das Kind laufend in seinem Spiel und Tätigkeiten benutzen.**
- **Das Kind soll die Bräuche, Sitten und Feiertage der Nationalitäten kennenlernen.**
- **Die Einstellung der Jahreszeiten- und Wetter-Kalender jeden Tag, denen Besprechung auch auf der Sprache der Nationalität.**
- **Das Kind soll sein Name und Zeichen, beziehungsweise der Namen und Zeichen seinen Gesellen kennen und wissen.**
- **Die Sammlung von sprachlichen Kenntnisse über die Jahreszeiten, Tieren, Pflanzen und Menschen.**
- **Das Kind soll die Körperteile, die zur Körperschema gehörende Postpositionen, Richtungen kennen.**
- **Die Erwerbung von Kenntnisse über, auf der Nationalität typisch, Pflanzen, Blumen, Tieren (z.B.: Rosmarin, Weinlese, Schweinschlachten).**
- **Die Kinder sollen in seinen engen und breiteren Wohnort nationalitäten Gebäuden und Instituten kennenlernen. (Kirche, Heimatmuseum usw.)**
- **Sie sollen verschiedene völkische/ethnische Kleinhandwerke kennenlernen. (z.B: Korbflechten, Schalenflechten, Stickerei usw.)**
- **Aktive Wortschatzerweiterung im Verlauf des Erfahren**

	<p>und Verstehen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sie sollen Trachten kennenlernen, einige Teile von diesem im Leben des Kindergartens benutzen (Feiertage). • Wir sammeln sachliche Erinnerungen mit Hilfe der Eltern und Großeltern, diese werden in der Nationalitätenecke, auf dem Nationalitätenregal aufgestellt. • Das Kennenlernen der alten/ehemaligen Gastronomie, und diese mit der modernen Ernährung zusammenschalten. (Backen, Obsttrocknung, Marmeladenherstellung, Würzung mit typische Gewürzpflanzen: Rosmarin, Dill)
--	---

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végén
<ul style="list-style-type: none"> • Az óvodás gyermek tudja, hol lakik, mi a pontos lakcíme, ismeri a szülei foglalkozását, óvodája nevét. • Különbséget tud tenni az évszakok között. • Ismeri a növény- és állatvilág gyűjtőfogalmához tartozó pár növényt és állatot. • Ismeri a közvetlen környezetében található növényeket, állatokat, illetve a növénygondozás és állatgondozás egyszerűbb feladatait, szívesen ápolja a növényeket, gondozza az állatokat. • Megkülönböztetik a jobb-bal irányokat, értik a névutókat (közé, előtt, mögött, alatt, fölött) • Az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedik és jól érthető a beszédük. • Ismerik a kulturált viselkedés alapvető szabályait, megalapozottak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. • Ismeri és betartja az elemi közlekedési szabályokat, felismeri a közlekedési eszközöket. • Részt vesz az elemi természetvédelmi tevékenységekben, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. • Szívesen vesz részt terepgyakorlaton, kiránduláson, sétákon, kiállításon, rendezvényen.

- Képes rácsodálkozni a természet szépségeire, ok-okozati összefüggések meglátására.
- SNI gyermek az elemi ok-okozati összefüggéseket felismeri, sokrétű tapasztalatot szerez közvetlen környezetéből, abban tájékozódni tud. Megismeri a környezet tárgyait, tulajdonságait, rövid ideig feladathelyzetben tud maradni. Ismeri az alapvető viselkedési szokásokat, tud köszönni, kérni, elemi szabályokhoz alkalmazkodni.
- A gyermek tud önállóan véleményt nyilvánítani és dönteni.
- Óvodába érkezéskor és távozáskor németül köszönnek.
- Megnevezik saját nevüket és jelüket, valamint társaik nevét és jelét németül.
- Megneveznek néhány szárazföldi, vízi, légi közlekedési eszközt nemzetiség nyelven.
- Megneveznek növényeket, állatokat, évszakokat nemzetiségi nyelven.
- Megneveznek a nemzetiségre jellemző néhány növényekt, virágot, állatot (pl. rozmaring, szüret, disznóölés stb.)
- Megneveznek tárgyakat, dolgokat a nemzetiségi nyelven.
- Megneveznek alapszíneket a nemzetiség nyelvén.
- Megneveznek az évszakokat németül.
- Megneveznek testrészeket, ismerik a testsémákkal kapcsolatos névutókat, irányokat.
- Ismeri a régi konyhaművészet alap elemeit (sütés, gyümölcscsszárítás, aszalás, lekvárkészítés, ízesítés jellegzetes fűszernövényekkel, rozmaring, kapor)
- **Bei der Ankunft im Kindergarten und bei dem Abschied grüßen wir auf Deutsch.**
- **Die Kinder benennen ihren eigenen Namen und Zeichen, beziehungsweise den Namen und Zeichen ihrer Partner auf Deutsch.**
- **Sie benennen einige Verkehrsmittel auf der Nationalitätensprache., die auf der Erde/Festland, im Wasser und in der Luft verkehren.**
- **Sie benennen einige Pflanzen, Tiere und Jahreszeiten auf der Nationalitätensprache.**
- **Sie benennen einige Pflanzen, Blumen, Tiere, die in der Nationalität typisch sind. (z.B: Rosmarin, Weinlese, Schweineschlachten usw.)**
- **Sie benennen Gegenstände, Sachen auf der Nationalitätensprache.**

- **Sie benennen Grundfarben/Hauptfarben auf der Nationalitätensprache.**
- **Sie benennen die Jahreszeiten auf Deutsch.**
- **Sie benennen die Körperteile und die zur Körperschema gehörende Postpositionen, Richtungen.**
- **Sie kennen die Grundeinheiten der alten/ethnischen Gastronomie (Backen, Obsttrocknen, Marmeladenherstellung, Würzung mit typischen Gewürzpflanzen: Rosmarin, Dill).**

<i>6.6.2. Matematikai tartalmú ismeretek</i>	
Célja	Feladata
<ul style="list-style-type: none"> • A gyermekek a közvetlen környezetükben végzett tevékenységek során aktív cselekvőként sajátítsák el a matematikai ismereteket • A környezet megismerése közben a gyermekek matematikai tapasztalatainak elősegítése • a mindennapi életben szerzett ismeretek tudatos rendezése • A divergens és konvergens gondolkodás kialakítása • Legyenek képesek matematikai műveletek végzésére, ennek verbális megfogalmazására. <p><i>SNI, HHH, HH, gyermekeknél kiemelt jelentőségű a már elsajátított ismeretek, jártasságok, készségek állandó gyakorlása, illetve az új ismeretekbe való beépítése - legfontosabb az elvonatkoztatás, általánosítási folyamat</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • A gyermekeink matematikai érdeklődésének felkeltése, fenntartása • A gyermek környezetének mennyiségi-formai kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztalása, alkalmazása játékos formában • Elemi ok-okozati összefüggések felismertetése • Logikus gondolkodás megalapozása, fejlesztése • Tudatos, tervszerű, differenciált egyénre szabott fejlesztése • A külső világ megismerése – amelybe beletartozik a matematika tartalmú tapasztalatok szerzése – óvodai nevelésünk egészében érvényesülő folyamatként kezeljük • Matematikai műveletek végzése cselekvéses tanulás útján.

segítése játékban és a szociális folyamatokban

- Tapasztalati úton szerezzenek nyelvi ismereteket a matematikai ismeretekről.
- Az összefüggések felismerése során egyszerű nyelvi kifejezések megértése, alkalmazása
- **Durch Erfahrung sollen die Kinder sprachliche Kenntnisse über mathematische Kenntnisse erwerben.**
- **Durch das Erkennen von Zusammenhängen/Verhältnissen sollen die Kinder einfache sprachliche Ausdrücke verstehen und verwenden.**

- Tapasztalati úton nyelvi ismeretek szerzése matematikai ismeretekről.(a környező valóság mennyiségi, minőségi viszonyairól)
- A tapasztalás, megértés folyamataiban szókincsbővítés
- Az összefüggések felismerését kísérik egyszerű nyelvi kifejezésekkel.
- A gyermek egész napos tevékenysége során tapasztalatot szereznek a környező valóság mennyiségi és minőségi viszonyairól, ezek
- **Durch Erfahrung erwerben die Kinder sprachliche Kenntnisse über mathematische Kenntnisse (über die qualitativen und quantitativen Verhältnisse der umliegenden Realität)**
- **Im Laufe des Lernens und Verstehens, erfolgt eine Wortschatzerweiterung.**
- **Die Kinder sollen das Erkennen die Zusammenhänge mit einfachen sprachlichen Ausdrücke beschreiben.**
- **Die Kinder sollen im Laufe des ganzen Tages Erfahrungen über die qualitativen und quantitativen Verhältnisse der umliegenden Realität erwerben.**

A tevékenységek tartalma

- Tudatos, tervszerű szervezéssel biztosítjuk a gyermekeink matematikai ismeretekkel kapcsolatos gazdag tevékenykedést, ezzel segítjük a gyermekeinket a biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz, (alkalom, idő, hely, eszköz)
- Életkori sajátosságuknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően alkalmazzuk a matematikai kifejezéseket, amelyek először passzív szókincsé válnak, majd beépülnek beszédükbe

- Tapasztalatok szerzését irányítottan végezzük, az egyéni sajátosságokat figyelembe véve
- A tevékenységeket változatos formában kötött és kötetlen, egyéni, páros, mikro csoportos szervezéssel, megfelelő hely, idő, eszköz, anyag segítségével biztosítjuk

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végén

- Logikus gondolkodása életkorának megfelel, problémamegoldó készsége jó.
- Számfogalma 10-es számkörben mozog.
- Képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.
- Helyesen értelmezi és használja az összehasonlítás megítélésének fogalmát: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb, stb.
- Ismeri az irányokat, és helyesen értelmezi feladatvégzése során: jobbra-balra, előre-hátra, lent-fent, stb.
- Helyesen használja a névutókat.
- Felismeri a sorba rendezés logikáját, azt képes jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Az alapvető formákat felismeri, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képes részekből az egészet kirakni.
- Ismeri az alapvető mértani testeket, azokat képes felismerni és megnevezni (kocka, gömb, téglatest).
- Van tapasztalata a tükörképről, szimmetriáról.
- Azonosságokat, különbözőségeket képes felismerni és megfogalmazni.

SNI gyermek az elemi ok-okozati összefüggéseket felismeri, sokrétű tapasztalatot szerez közvetlen környezetéből, abban tájékozódni tud. Rövid ideig feladathelyzetben tud maradni.

- **Matematikai tevékenységekben nemzetiségi nyelven számolnak.**
- **Értik az irányokra és a mennyiségek összehasonlítására vonatkozó utasításokat németül.**
- **A gyermek egész napos tevékenysége során tapasztalatot szereznek a környező valóság mennyiségi és minőségi viszonyairól, és ezeket a kifejezéseket értik, esetenként használják is.**

- **Die Kinder zählen während mathematischer Tätigkeiten auf Deutsch.**
- **Sie verstehen die Instruktionen/Anweisungen bezüglich der Richtungen und dem Vergleich der Mengen.**
- **Die Kinder erwerben im Laufe des ganzen Tages Erfahrungen über die qualitativen und quantitativen Verhältnisse der umliegenden Realität, verstehen diese Anweisungen, und benutzen sie auch fallweise/gelegentlich**

6.7. Munka jellegű tevékenységek	
Célja	Feladata
<ul style="list-style-type: none"> • A gyermekmunka megszerettetése, az önálló munkavégzéshez szükséges erkölcsi, akarati tulajdonságok, önállóság, feladattudat, akarattudat, szociáli kitartás, felelősség alakítása • A közösségi kapcsolatok és a szociális érzékenység formálása, saját és mások elfogadására nevelés • A gyermek ismerje fel a munka értékét, és fedezze fel munkája által a környezet védésének, óvásának lehetőségét • Ismerjék meg a különböző munkajellegű tevékenységek fajtáit: önkiszolgálás, naposság, egyéni és alkalomszerű megbízatások, növény és állatgondozás • A munka eredményének megbecsülésére nevelés. • Környezetvédelmi tevékenységek bevonásával környezettudatos magatartás kialakítása a gyerekekben. 	<ul style="list-style-type: none"> • A különböző típusú munka jellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása. • Az óvónő erősítse azokat a pozitív indítékokat, melyek munkára készítik a gyermekeket. • Tapasztalat útján fedezzék fel a gyermekek a munka hasznosságát, szükségességét. • Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a munkavégzés ne időszakonkénti, hanem rendszeres, folyamatos tevékenység legyen, ami beépül az óvodai mindennapokba. • Éljk át a munka örömet, tanulják meg tisztelni a munkát, a munkát végző embert, munkavégzés közben alkalmazkodjanak egymáshoz. • Éljk át az „én tettem, mi tettük” sikerélményt. • A gyerekek érezzék, hogy munkájuk érték, ami alatt itt nem csak anyagi, hanem szellemi, erkölcsi, esztétikai, stb. értéket egyaránt értünk. • A munkavégzés során a higiéniai és balesetvédelmi szabályok betartására, egészség, testi épség megóvására

<ul style="list-style-type: none"> • A munkajellegű tevékenységgel kapcsolatos német nyelvi kifejezések megértése és alkalmazása a gyerekekkel. A munkafolyamat közben a német nyelven megnevezett tárgyak, eszközök, tevékenységek által szókincsbővítés, kifejezőképességük fejlesztése. • A gyermekek egyéni képességeiknek megfelelően képesek legyenek tájékozódni kommunikációs helyzetekben a kisebbség nyelvén is. • Das Lehren und die Benutzung von deutschen 	<p>nevelünk,</p> <ul style="list-style-type: none"> • A munka megosztása során fontos feladatnak tartjuk, hogy a gyerekek megtanuljanak önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani. • Az óvónő az eszközök használatához és a munkafázisok sorrendiségének megismeréséhez adjon mintát. • A gyermekek a munka jellegű tevékenységeket: a testápolás, étkezés, öltözködés, környezetgondozás terén önmagukért és társaikért végezzék. • Szülők ismertetése gyermekük munka jellegű tevékenységéről, a közösségért végzett munka fontosságáról. • Ötletekkel segítjük a szülőket a családon belüli munkamegosztás lehetőségét • A gyermeki munka konkrét, reális értékelése, vagyis a gyermek saját magához mérten pozitív fejlesztő értékelése. • <i>Környezetük valóságú megismerése</i> • A gyermekek bevonása az elemi környezetvédelmi tevékenységekbe (téli madáretetés és -védelem, halak etetése az akváriumban, élőlények óvása). • A munkafolyamatok, cselekvések nyelvi gyakorlása, az eszközök neveinek megismertetése nemzetiség nyelvén is. • Das Üben von Arbeitsabläufen, sprachlichen Aktivitäten und das Kennenlernen der Namen von Arbeitsmaterialien auch auf der deutschen Sprache/Nationalitätensprache.
---	--

Ausdrücken, die für verschiedene Arbeitstätigkeiten mit den Kindern erforderlich sind. Die während dem Arbeitsablauf auf deutscher Sprache genannte Arbeitsmaterialien, Gegenstände und Tätigkeiten sollen zur Vokabularerweiterung und Förderung/Entwicklung der Ausdrucksweise der Kinder beitragen.

- **Die Kinder sollen ihren Fertigkeiten und Fähigkeiten entsprechend in der Lage dazu sein, sich in kommunikativen Situationen auf der Minderheitensprache auszudrücken und zu orientieren.**

A gyermeki tevékenységek tartalma

- Csoportszoba rendberakása, díszítése, átrendezése a különböző tevékenységekhez.
- Játékok elrakása, tisztántartása, kisebb javítása.
- Segítői (naposi) munka. Étkezéssel kapcsolatos feladatok elvégzése a szokásrendnek megfelelően.
- Tisztálkodásnál, öltözködésnél, vetkőzésnél a kisebbek és egymás segítése (a nagyobbak önállóan tevékenykedjenek).
- Ügyeljenek az öltöző és a mosdó tisztaságára és rendjére.
- Az itt telelő madarak etetése.
- Alkalmoszerűen segítsenek a játszóudvar rendberakásában (falevelek, termények összegyűjtése, elhordása, összeszedése, járda söprése, hólapátolás stb.).
- Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyerekek, amihez kedvük van és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani.
- A gyermek önkéntességét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését tudatosan igyekezzünk felhasználni nevelési céljaink megvalósítása érdekében.
- A munka és munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, növény- és állatgondozás.
- A munka eredményének megbecsülésére nevelés.
- Élősarok gondozása évszaknak megfelelően (termények gyűjtése, magvak, ágak hajtatása).

- Környezetvédelmi tevékenységek elvégzése. ((téli madáretetés és -védelem, halak etetése az akváriumban, élőlények óvása).

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végén

- A gyermekek szívesen végeznek munkát a közösségért.
- A munkavégzésükben igényesek és önállóak.
- Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- Egyéni munkavállalásukban érzik a munka szükségességét és az ebből fakadó felelősséget.
- Szívesen készítenek ajándékot, meglepetést a kisebbeknek, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak.
- Tanulják meg az eszközök célszerű, balesetmentes használatát.
- A munkamegosztásban tudjanak döntést hozni.
- A munkát és annak eredményét megbecsülik.
- Megtanulják az élősarkot gonndozni.
- Környezettudatos viselkedés elsajátítása.
- A munkajellegű tevékenységgel kapcsolatos német nyelvi kifejezéseket megértik és alkalmazzák. A munkafolyamat közben a német nyelven megnevezett tárgyak, eszközök, tevékenységek által bővül a szókincsük, fejlődik kifejezőkészségük.
- A gyermekek egyéni képességeiknek megfelelően képesek tájékozódni kommunikációs helyzetekben a kisebbség nyelvén is.
- **Das Verstehen und Anwenden von deutschen Ausdrücken während der gemeinsamen Arbeit. Da während der Zusammenarbeit Arbeitsmaterialien, Gegenstände und Tätigkeiten auf deutscher Sprache genannt werden, erweitert sich das Vokabular der Kinder und ihre Ausdrucksweise wird gefördert.**
- **Die Kinder sind dazu in der Lage sich ihren Fertigkeiten und Fähigkeiten entsprechend in Kommunikationssituationen auf**

der Minderheitensprache auszudrücken und zu orientieren.

6.8. A tevékenységben megvalósuló tanulás

Célja	Feladata
<ul style="list-style-type: none">• A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, képességek tulajdonságok kialakítása, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermek közösségi kapcsolatait, kötelességteljesítését, saját és mások munkájának elismerésére nevelése• A munka jellegű játékos tevékenység legyen örömforrás, amely sikerélményt biztosít• A munka során környezettudatos magatartás, környezetvédelemre való nevelés• a felfedezés és a felfedezés örömeinek biztosítása a gyermeki tevékenységekben• a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése <p><i>SNI gyermekek önállóságának fejlesztése a fiziológiai és az értelmi fejlettséget figyelembe véve. Cél: minél önállóbb életvitel kialakítása.</i></p> <p>A gyermek életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkezzen olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy az egyszerű helyzetekben a nemzetiségi nyelvet érti és esetleg használja</p> <p>Die Kinder sollen einen Wortschatz besitzen, der ihrem Alter und ihren individuellen Fähigkeiten angemessen ist und es ihnen ermöglicht, dass sie die Sprache der Nationalität in einfachen Situationen verstehen und eventuell anwenden können.</p>	<ul style="list-style-type: none">• A gyermek életkorának megfelelően a belső igény és a pozitív hozzáállás kialakítása, a cselekvő tapasztalás biztosítása• A munkatevékenység játékos jellegének fenntartása és folyamatos lehetőségek biztosítása• A munka megbecsülésére valamint a saját és mások elismerésére nevelés: Pozitív megerősítés Mintaadás (óvónő, dajka) Differenciált értékelés Munkavégzéshez szükséges eszközök biztosítása• Óvodapedagógus-gyermek tudatos együttműködésének biztosítása, konkrét, reális feladatokkal, amely által a gyermek magához mérten fejlődik <p><i>A kognitív képességek egyéni lehetőségek szerinti fejlesztése szakember segítségének bevonásával.</i></p> <p>A nemzetiség nyelvén folyó tanulási helyzetek, visszatérő kommunikációs helyzetek tervezése.</p> <p>Planung von Lernsituationen und wiederkehrenden Kommunikationssituationen in der Sprache der Nationalität.</p>

A tanulási helyzet lehetséges formái

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),

- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- élethelyzetek: események, ünnepre készülés folyamata,
- munkafolyamatok: sütés, főzés, munka, betakarítás
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet, óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
- Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.
- A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik.
- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

- elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- A 3 éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

A gyermek életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkeznek olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy az egyszerű helyzetekben a nemzetiségi nyelvet érti és esetenként használja.

Je nach Alter und individuellen Fähigkeiten verfügen Kinder über einen Wortschatz, der es ihnen ermöglicht, die Sprache der Nationalität in einfachen Situationen zu verstehen und gelegentlich zu verwenden.

7. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Óvoda és fenntartó

Fenntartónk: Pécsváradi Német Nemzetiségi Önkormányzat

Kapcsolattartó: óvodavezető

A kapcsolattartás tartalma: az intézmény optimális működtetése, a fenntartói elvárásoknak való megfelelés, illetve az intézmény érdekeinek képviselete.

A kapcsolattartás területei különösen:

- Az óvoda átszervezése, megszüntetése, tevékenységi körének módosítása
- Az óvoda nevével kapcsolatos eljárás alkalmazása
- Az óvoda pénzügyi, gazdálkodási tevékenysége
- Az óvoda belső szabályozó dokumentumainak véleményezése, jóváhagyása
- Az óvoda működésének törvényességi ellenőrzése
- A magasabb vezető teljesítményértékelése
- Az óvodában folyó szakmai munka ellenőrzése szakértő bevonásával

A kapcsolattartás formája: képviselőtestületi ülések, rendezvényeken való intézményi képviselet, munkamegbeszélések, adatszolgáltatás, írásbeli beszámoló

Kapcsolat tartalma:

- Programok, projektek támogatása, melyek által a gyermekek sokoldalúan megismerhetik a kisebbségi kultúra, hagyományörzés elemeit, formáit.
- Szakmai kiadványok, segédanyagok, folyóirat vásárlásával segítik a kisebbségi nyelv elsajátítását az óvodás korú gyermekek számára.
- Az óvodások vállalják, hogy a falu, a kisebbség rendezvényeit, ünnepeit színesebbé teszik műsoraikkal.

Óvoda és család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való **szoros** együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.

Óvodánkban már az óvodába járás megkezdése előtt nyílik lehetőség megismerkedni a gyermekekkel, felnőttekkel, az óvoda berendezéseivel, játékaival. Rövid időt tölthetnek az udvari élet szabad játékidejében, vagy a csoportszobában. Ez az előzetes ismerkedés megkönnyíti, megrövidíti a tényleges beszoktatás időszakát, melyet a gyermek a szülővel közösen, az idő folyamatos csökkentésével valósítunk meg, s közben a szülő betekintést nyer az óvodai életbe.

A kapcsolattartás formái:

- napi kapcsolattartás a szülőkkel

- családlátogatás
- Szülői értekezletek (évi két alkalommal, tanévnyitó, félévi)
- kirándulás a szülőkkel
- rendezvények (szülők nevelők bálja; farsangi bál, Márton nap, anyák napja, munkadélutánok, Sommerfest)

Az óvoda legyen segítőkész a szülők és a gyermekek problémájának megoldásában:

- a szülők, leendő szülők, a vendégek felé nyitott az óvoda
- a napi kapcsolattartás a szülőkkel a problémák megoldását gördülékennyé teszi
- tanácsadáshoz, nyugodt beszélgetésekhez ideális körülmény biztosítása az irodában
- Lehetőség biztosítása a szülőknek a program működésével kapcsolatos visszajelzésekre

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Nyitottabbá próbáljuk tenni óvodai életünket, és természetesen a szülőket maximálisan bevonni mindennapi tevékenységünkbe.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Óvoda – iskola – zeneiskola

Kapcsolatunkban arra törekszünk, hogy az iskola megismerje azt a szándékunkat, hogy a gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően neveljük és fejlesztjük. (környezetükben jól eligazodjanak, együttműködőek, kapcsolat teremtőek legyenek, legyenek iskolaérettek az iskolai tanulmányaik megkezdésére.)

Feladatunk a kölcsönös kapcsolattartás, érdeklődés felkeltése egymás munkája iránt, a közös nevelési célok elérése érdekében és a gördülékenyebb iskolai átmenet kialakítása érdekében. A jó kapcsolat alapján a tisztelet és a megbecsülés érvényesüljön egymás munkája iránt.

Kapcsolattartás formái:

- kölcsönös látogatás az intézményekben
- zeneóvoda
- részvétel az intézmények (iskola – zeneiskola) rendezvényein
- Nyílt napokon való részvétel
- Az iskolai és óvodai évzáró az óvodapedagógusok és a leendő elsős tanítók részvételével történik.

Az óvoda kapcsolata speciális intézményekkel

- Baranya megyei Szakszolgálatok és Szakmai Szolgáltatások Központja Pécs
- Baranya megyei Pedagógiai Szakszolgálat Pécsváradi Tagintézménye
- Pedagógiai Oktatási Központ Pécs - POKPécs

A szakmai segítségadás, továbbképzések lehetőségének biztosítása, információcsere segíti az oktató – nevelő munkánkat.

- Magyarországi Német Pedagógiai Intézet – Pécs
- LdU Landesselbstverwaltung der Ungarndeutschen
- Koch Valéria Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda, Kollégium és Pedagógiai Intézet UDPI

Az óvoda kapcsolata az egészségügyi intézménnyel: gyermekorvossal, védőnővel

A gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatát a gyermekorvos és a védőnő végzi. A védőnő rendszeres játékos foglalkozások, beszélgetések során ismerteti a gyerekekkel a helyes táplálkozási, metálhigiéniai szokásokat.

Az óvodának a megelőzésben is fontos szerepe van: változatos étrend összeállítással, egészséges ételek készítésével, gyümölcsnapok tartásával, fogápolási igények kialakításával.

Közművelődési intézményekkel való kapcsolat

Rendszeres látogatói vagyunk a Pécsváradi Művelődési Központnak, évente több alkalommal veszünk részt különböző rendezvényeken, ellátogatunk a Szelidgesztenyésbe, a Zengővárkonyi Tojás- és szalma múzeumba, valamint a zengővárkonyi és a geresdlaki óvodába.

Kapcsolatban vagyunk az Idősek Otthonával, általában évente 1 alkalommal műsorral kedveskedünk az időseknek.

Folyamatos kapcsolatban vagyunk az ausztriai Hausmannstätteni, valamint a németországi külsheimi polgármesterekkel, óvodákkal.

Kapcsolat az egyházközség alkalmazásában álló hitoktatókkal.

Kapcsolattartás formái:

- heti egy alkalommal katolikus hitoktatás
- heti egy alkalommal református hitoktatás

8. ÜNNEPEINK, HAGYOMÁNYAINK

Az ünnepek jelentős alkalmak a gyermekek és az óvoda életében. Az óvónő feladata, hogy megteremtse azt a miliót, amelyben az óvodába lépés első pillanatától a nevelés szerves része a magyar és **nemzetiségi** néphagyomány ápolása. Így a modern világgal ötvöződve tovább él a népi kultúra, s a mai gyermek is megtalálja benne a szépséget, örömet és a követendőt. Az óvoda természetes közege a hagyományörzésnek. Minden jeles napot egy hosszabb előkészület vezet be, amelyhez az óvónő a gyermek kíváncsiságát felkeltve, változatos tevékenységet biztosít.

A hagyományok ápolása közben történő együttjátszás, együttműködés, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszik a várakozás időszakát.

Hagyományaink többségét úgy szervezzük, hogy a szülők is részesei lehessenek az óvoda rendezvényeinek. A szülői munkaközösség bevonásával aktívan részt vállalhatnak mind a szervezési, mind a lebonyolítási feladatokban. A közös élmények erősítik az összetartozás érzését, megalapozzák a gyermekek identitástudatát.

A születésnapok, névnapok megünneplése csoportonként eltérő, a csoportokban kialakított hagyományokhoz kötődik.

A környezet védelmére irányuló „Zöld napokat” is rendszeresen megünnepeljük.

A megvalósulás folyamata

Szeptember:

- Takarítási világnap (szeptember 16.)
- Autómentes nap (szeptember 22)
- Nemzetközi hulladékgyűjtő világnap (szeptember 23.)

Október:

- „Gesztenyeszüret a Zengő alján”-Egy hetes kézműves programsorozat,(kézműves vásár, gesztenyesütés az óvoda udvarán)
- Őszi kirándulás, Őszi munkák (környezettudatos nevelés)
- Állatok Világnapja (október 4.)
- Komposztálás napja (október 10.)
- Kézmosás világnapja (október 15.)

November:

- Szent Márton napja - Lámpás felvonulás a szülőkkel együtt.
- Szülők nevelők bálja

December:

- Mikulás ünnepség (zárt, csoportszervezésben történik)
- Adventi készülődés - nyílt délutáni kézműves foglalkozásokkal
- Luca nap
- Karácsonyvárás – ráhangolódás az ünnepre (az óvoda zárt ünnepélye)

Február:

- Vizes élőhelyek napja (február 02.)
- Mackó-nap
- Farsang (zárt)

Március:

- Újrapapír világnapja (március 01.)
- Nemzetközi energiatakarékosság napja (márc.06.)
- Márc. 15. nemzeti ünnep megemlékezése
- Német nemzetiségi hét
- Hazai halak napja (március 20.)
- Erdők nemzetközi napja (március 21.)
- A víz napja (március 22.)
- Meteorológiai világnap (március 23.)

Április:

- Egészségügyi világnap (április 07.)
- Húsvéti készülődés, kézműves hét az óvodában
- A Föld Napja (április 22.)

Május:

- Anyák napja (csoportonként eltérő módon teremtenek meghitt pillanatokat az édesanyák köszöntéséhez)
- Madarak és fák napja, Mentők napja (május 10.)
- Méhek napja (május 20.)
- Tavaszi kirándulás
- Gyereknep

Június:

- Környezetvédelmi világnap (június 05.)
- Óceánok napja (június 08.)
- Évzáró, nagycsoportosok búcsúztatása
- Sommerfest: szórakoztató rendezvény, játékos versenyek gyermekek és szülők részére, mellyel a tanévet zárjuk.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- A gyermekek aktívan részt vesznek az óvodai élet mindennapjaiban.
- Megalapozódik a szülőföldhöz való pozitív kötődés, hazaszeretet.
- Ragaszkodnak egymáshoz, kortárs kapcsolataik fejlődnek.
- Bizalommal fordulnak a felnőttek felé.
- Megalapozódik az ünnepekhez kapcsolódó szokás és normarendszerük, bíznak saját képességeikben.
- Örülnek az ünnepeknek, az ajándékozás örömeinek, aktívan részt vesznek az előkészületekben, öltözetükkel, megtisztelik egymást és az ünnepet.
- Kialakul az ünnepekhez szükséges megfelelő magatartásforma.
- A jó hangulatú, közös örömet jelentő ünnepek, hagyományok, jeles napok megtartása erősíti a gyermekben, felnőttben az összetartozás érzését, jó közösségé kíváncsolja a csoportot, az egész óvodát.
- Ki alakulnak az egyéni és közösségi tulajdonságok.

- Megismerik a legfontosabb jeles napjainkat, népi hagyományainkat.
- *A kiemelt bánásmódot igénylő gyermek, érdeklődéssel, örömmel vesz részt az ünnepségeken, számára teljesíthető szerepet vállal, és sikerélményhez jut. A szülők elégedettek, büszkék gyermekeikre.*
- Környezettudatos nevelés keretében a gyermekek megismerkednek a természettel, a természetes anyagokkal. Látják, tapintják, gyűjtik azokat és dolgoznak is velük. Kialakul a holisztikus látásmódjuk, a széles látókörük.
- Valamennyi ünnepünk előkészítése, szervezése kétnyelvű
- Nemzetiségi ünnepeken (Májusfaállítás, Német Mulatság) német népviseleti ruhában szerepelnek a gyerekek.
- A gyermekek egyéni képességeiknek megfelelően képesek tájékozódni kommunikációs helyzetekben a kisebbség nyelvén is.
- **Die Organisation und Vorbereitung mancher Festlichkeiten findet Zweisprachig/Bilingual statt.**
- **Bei Festlichkeiten (Maibaumstellen, deutsche Feierlichkeiten/Sitten) treten die Kinder in deutscher Tracht auf.**
- **Die Kinder können sich in Kommunikationssituationen in der Minderheitensprache entsprechend ihrer individuellen Fähigkeiten ausdrücken.**

9. ESÉLYEGYENLŐSÉG – az egyenlő hozzáférés biztosítása

Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség és a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek oktatási és társadalmi integrációjának előmozdítása.

Az alapidokumentumban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

1. Különleges bánásmódot igénylő gyermek:

- 1.1. Sajátos nevelési igényű gyermek,
- 1.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,
- 1.3. Kiemelten tehetséges gyermek,

2. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Sajátos nevelési igényű gyermek:

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek:

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Célunk:

- A sajátos nevelési igényű gyermek önmagához viszonyított fejlődésének biztosítása ép gyermekcsoport közösségében, pozitív ráhatásokra építve
- Az ép gyermekek esetében: az ember, mint érték megtapasztalása, a „mással” szembeni tolerancia és segítő szándék belsővé tétele
- A gyermekek fejlődéséhez alapvetően szükséges érzelmi biztonság megteremtése és megtartása
Optimális körülmények biztosítása a folyamatos fejlődéshez.
- A speciális nevelési szükségletekhez, életkori sajátosságokhoz igazodó segítség adása annak érdekében, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek az átlagos képességű gyermekekhez minél jobban közelítő személyiséggé váljanak
- **„Veronika zeneprojekt” módszereinek alkalmazása** az SNI gyermekek készség és képesség fejlesztésében

Feladataink:

- Befogadó, másságot elfogadó környezet biztosítása
- Különleges gondozást igénylő gyermekek ellátása
- A fokozott érzelmi igények kielégítése
- A sérülés mértékétől függő alkalmazkodó képesség, akarat erő, önállóság, együttműködő készség kialakítása
- A szokásostól eltérő fejlesztő eljárások alkalmazása
- A képességek egyenetlenségéhez igazodó, sérülés-specifikus egyéni fejlesztés, különös tekintettel a kompenzációra
- Az értelmi képességek korrekciója az egész személyiség fejlődése érdekében
- Egyéni fejlesztési terv kidolgozása a felmérés alapján
- A sajátos nevelési igényű gyermekeknél a jobb teljesítményt mutató területek felismerése, gondozása, megerősítése a harmonikus pszichés fejlődés érdekében
- Kapcsolattartás a szülőkkel, pedagógusokkal, szakszolgálatokkal

A sikeres integráció feltételei, közé tartozik a pedagógusok, szülők, óvodai dolgozók attitűd váltása, innovatív szemléletmódjának kialakítása. Amennyiben valamelyik félben nincs meg a befogadás, együttműködés szándéka, akkor nem beszélhetünk sikeres integrációról.

Az óvodában **gyógypedagógus** foglalkozik az enyhén értelmi sérült gyermekekkel. Az SNI beszédhibás gyermekek fejlesztését **logopédus** végzi. Az egyéni fejlesztésekre fejlesztő szoba áll rendelkezésre.

A sérülés specifikus fejlesztést (érzékszervi, mozgás stb.) *utazó gyógypedagógus* látja el, az óvodával kötött megállapodás alapján.

Az utazó gyógypedagógus feladatai:

- A habilitációs /rehabilitációs foglalkozások megtartása, ezekről az egyéni fejlődési lap vezetése
- Fejlesztési terv készítése a fogadó pedagógussal
- Rendszeres konzultáció, módszertani segítségnyújtás az SNI tanuló pedagógusainak

A szolgáltatást kérő intézmény feladatai

- A fejlesztési tervben szereplő és az utazó gyógypedagógus által javasolt módszertani eljárások, feladatok megvalósítása
- A fejlesztéshez helyiség biztosítása
- A gyógypedagógussal való folyamatos együttműködés

Minden egyéb tevékenység normál óvodai foglalkozások keretében történik. Hangsúly az együttes tevékenységen, közös játékban, kölcsönös kommunikációban van.

A nevelés hatására fejlődik a gyermekek alkalmazkodó képessége, akaratereje, önállósága, együttműködési készsége. A **sikerkritérium** minden esetben a gyermek beilleszkedése, önmagához képest való fejlődése.

Az eredményes integráció egyik legfontosabb eleme a megfelelő csoportlétszám. Az integrációt csak megfelelő csoportlétszám mellett lehet felvállalni. (20-21). A sikeres fejlesztés érdekében fontosnak tartjuk a szakmai kapcsolatok kiépítését, amelyek egyrészt segítenek a pontos differenciált diagnózis felállításában, másrészt bővítik a terápiás lehetőségek körét, a sérülés jellegének megfelelően.

Az integrált neveléshez szükségesek az alapvető **tárgyi eszközök**. (20/2012. VIII.31. EMMI rendelet alapján) folyamatosan bővíteni kell a fejlesztéshez szükséges eszközöket.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek fejlettségének mutatói az óvodai élet végére:

- Gyermekeként változó a sérülés mértékétől befolyásolt, és függ a fejlesztés sikerétől.
- Sikerként könyvelhető el, ha a gyermek jól érzi magát a közösségben, amely befogadta őt
- A pedagógusok, a társak és a szülők elfogadó, segítő magatartása biztonságot jelent számára, így alakul önbizalma és környezetéhez való viszonya

9. 1. A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés – specifikus fejlesztésének céljai és feladatai

<i>Sérülés típusa</i>	<i>Célunk</i>	<i>Feladatunk</i>
Testi fogyatékos gyermekek	Az önmagával kapcsolatos mozgásformák lehető legmagasabb szintű elérése	Akadálymentes környezet biztosítása. A megváltozott mozgásos tapasztalatszerzés által minél több ismeret gyűjtése, jártasság, készség kialakítása és gyakorlási lehetőség biztosítása
Érzékszervi fogyatékos gyermekek ⇒ Látásfogyatékos gyermekek	A sérülés mértékétől függően az általa megismert mikro- és makro környezetben biztonságos mozgás elérése	A sérülésének megfelelő akadálymentes környezet és jól tapintható eszközök biztosítása
⇒ Hallássérült gyermek	A kommunikáció azon fokának elérése, amelynek során kölcsönös interakcióba kerülhet környezetével	Kommunikációra ösztönző környezet kialakítása
Értelmi fogyatékos gyermekek	A kognitív funkciók fejlesztése egyénre szabottan, amely által közelítsen az életkori átlaghoz	Az értelmi képességek fejlesztése a Szakértői Bizottság véleménye alapján egyénileg és csoporton belül
Beszéd-fogyatékos gyermekek	A nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése	Az egyenetlen képességprofil közelítése az átlaghoz. Intenzív, jól strukturált és a meglévő töredékkészségek használata az egyéni motiváció megteremtése, speciális módszerek alkalmazása
Autista gyermekek	A kommunikáció azon fokának elérése, amelynek során kölcsönös interakcióba kerülhet környezetével	
Beilleszkedési, Tanulási, Magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTM)	A közösségbe való beillesztés, az ott érvényes szabályok elfogadtatása	
Amennyiben a gyermek sérülése specifikus, az egyéni fejlesztést szakosodott gyógypedagógus terapeuta végzi. Az általuk elkészített fejlesztési terv alapján tesznek javaslatot az óvodapedagógusoknak a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakításra és fejlesztésre.		

9.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek (BTMN) differenciált fejlesztése

<i>Céljaink</i>	<i>Feladataink</i>
A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek életkorukhoz és önmagukhoz mért fejlesztése gyermek csoportban	<ul style="list-style-type: none">- Társas kapcsolataik kialakításának, magatartás szabályozási hiányosságainak csökkentése- A sajátos tendenciát mutató személyiség fejlődésük figyelembevételével, a közösségbe történő integrálásuk, fejlesztésük- A gyermekek teljesítménynek, magatartásának az átlag felé történő közelítése
Megvalósulás folyamata	
<ul style="list-style-type: none">⇒ A Szakértői Bizottság véleménye alapján a gyermekek fejlesztése egyénileg és csoporton belül fejlettségüknek megfelelő keretek között.⇒ Elfogadó, befogadó óvodai légkör kialakítása.⇒ Az óvodapedagógusok és a nevelő munkát közvetlenül segítők pozitív példaadása.	
A fejlődés várható eredménye	
<ul style="list-style-type: none">- Beilleszkednek a gyermek csoportba, a szokás-szabály rendszert elfogadják, alkalmazkodnak hozzá- Magatartásuk az átlag felé közelít- Iskola érettség mielőbbi elérése- Az integrációt elősegítő gyermekcsoport kialakulása	

9.3. Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, migráns gyermekek differenciált fejlesztése

Céljaink	Feladataink
<p>⇒ Az intézményünkbe járó HH, HHH, migráns gyermekek megfelelő képzése, fejlesztése, felzárkóztatása</p> <p>⇒ HH, HHH, migráns gyermekek teljes körű beóvodázása és ellátása</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Inger gazdag érzelmi biztonságot nyújtó környezet megteremtése - Kapcsolat felvétel a családokkal, a szociokulturális háttér feltérképezése - A szülők nevelő partnerként való elfogadása - Hátrányos helyzetű gyermekek közösségbe való beilleszkedésének elősegítése - Másság elfogadtatása a gyermekekkel, szülőkkel, dolgozókkal - A fejlesztés, felzárkóztatás feltételeinek megteremtése
Megvalósulás folyamata	
<ul style="list-style-type: none"> - A gyermekek óvodába érkezése idején érzelmi biztonság megteremtése. Az integrációt elősegítő gyermekcsoport kialakítása. A családi környezet megismerése / Környezettanulmány, családlátogatás/ - A gyermekek beilleszkedési nehézségének, szorongásának feloldása - Szülőkkel partneri viszony kialakítása és fenntartása - A gyermekek önkifejezésének fejlesztése játékon, bábjátékon, mesén, kreatív tevékenységeken keresztül - Könyv és információ hiány miatt fogalomalkotásuk fejlesztése, a beilleszkedési kudarcok csökkenése - Alkalmazkodó készség növelése /énekes játékok, népi játékok, néptánc/, „Veronika zeneprojekt” módszereinek alkalmazása a felzárkóztatás érdekében - Az iskolakezdéshez szükséges képességek és készségek fejlesztése 	
A fejlődés várható eredményei	

- ⇒ HH, HHH, migráns gyermekeink a szokások, szabályok, normák elsajátítása által a közösségünk elfogadott, aktív tagjává válik.
- ⇒ Értelmi, érzelmi, mentális és szociális érettségük korosztályuknak megfelelő.
- ⇒ Iskolakezdés megfelelő időben
- ⇒ Rendszeresen járnak óvodába

9.4. A kiemelkedő képességű gyermekekkel való egyéni foglalkozás

Céljaink	Feladataink
A tehetségígéretes gyermek felismerése, fejlődésének elősegítése	<ul style="list-style-type: none"> → Minden gyermek tehetséges valamiben, csak fel kell fedezni. → Megfelelő környezeti feltételek megteremtése, derűs, nyugodt inkluzív óvodai légkör biztosítása. → A fejlődés feltételeinek biztosítása (eszköz, anyag, hely, idő), speciális szükségletek kielégítése → Biztatás, támogatás, tevékenységek biztosítása. → Intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése, különbözőségek elfogadása → A tehetség és megjelenési formájának felismerése: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Intellektuális képességekben (szókincs, emlékezet, gondolkodás, kreativitás) ▪ Speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai, pszichomotoros, szociális) ▪ Viselkedés jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység) → A szülő segítése gyermeke nevelésében

	<p>→ A gyermekek megfelelő iskolaválasztásának segítése „Két dolgot kellene, hogy a gyermekek megkapjanak szüleiktől: gyökereket és szárnyakat.” (Goethe)- A gyökereket a néphagyományok ápolásával, a szárnyakat a tehetségígéretek gondozásával támogatjuk.</p>
Megvalósulás folyamata	
<ul style="list-style-type: none"> - Differenciált feladatátadással egyéni, páros és mikrocsoportos foglalkoztatási formában az egyéni képességek fejlesztése - Kiemelkedő képességű gyermekek számára fejlesztési terv készítése, a tehetséges gyermek „erős oldalainak” megerősítése, a fejlesztési eredmények rendszeres értékelése - Pozitív értékeléssel (óvodapedagógus, gyermek, szülő) sikerélmény biztosítása - Képességeiknek megfelelő nevelési időn kívüli foglalkozásokra történő irányítás - Már az óvodába lépéstől figyeljük a gyermekek ígéretes adottságait, ill. átlagon felüli képességeit. Majd nagycsoportban az adottságok tükrében különböző műhelyekbe megtörténik a bevalogatás. Így a nagycsoportos gyermek képességeinek, adottságainak megfelelő tehetséggondotó műhelybe kerülhet. A szülők tájékoztatása folyamatos a műhelyekben folyó munkákról. A gyermekeknek lehetőség van, hogy megmutathatják tudásukat. A tehetségműhelyek működési rendje az óvodai nevelés időkeretén belül valósul meg egy külön helységben. Minden műhelyvezető arra törekszik, hogy a gyermekek jól érezzék magukat, sikerélményhez jussanak, kielégítsék a gyermeki kíváncsiságot, cselekvési vágyat, a felfedezés örömét. Minden tehetségműhelynek olyan óvodapedagógus a vezetője, akinek szintén erős oldala az adott tehetségterület. Intzményünkben 2 tehetségműhely van: magyar táncok, német táncok - Ennek a két műhelynek tudtuk megteremteni azokat a feltételeit, amelyeket maradéktalanul, szakszerűen tudunk ellátni. 	
A fejlődés várható eredménye	
<ul style="list-style-type: none"> ⇒ A gyermek igényli kiemelkedő képességeinek fejlesztését, azt örömmel éli meg, belső motivációja a fejlődés ⇒ Megtalálja kiemelkedő képességének megfelelő tevékenységet ⇒ Képes önálló, látványos és színvonalas produktumok létrehozására 	

9. 5. Gyermek és ifjúságvédelem

Céljaink:

- A kedvezőtlenebb helyzetű társadalmi réteg tagjainak gyermekei számára az életben való boldogulás érdekében esélyegyenlőség biztosítása
- A családi környezetben bármely okból fejlődésében akadályozott, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, illetve sajátos nevelési igényű, BTM-es gyermek védelme, nevelése
- A kiemelkedő képességű gyermekek nevelése, tehetséggondozása
- Gyermekközpontúság, gyermeki jogok, érvényesülésének biztosítása
- Integráció

Feladataink:

- Jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál.
- Hatósági eljárás kezdeményezése a gyermekbántalmazás, súlyos elhanyagolás, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén
- Az óvoda és a jelzőrendszer szereplőinek kölcsönös együttműködése, tájékoztatása
- Családban történő nevelkedés elősegítése
- Az intézménybe járó gyermekek problémáinak felismerése, kezelése, esetek feldolgozása, orvoslása
- A gyermekeket érő károsító hatásokat megelőzni, enyhíteni, elhárítani
- Olyan óvodai nevelés biztosítása, amely a gyermekek számára lehetővé teszi az egyenlő hozzáférést, segíti az előítéletek megszüntetését

Konkrét feladataink:

☞ Prevenációs feladatok:

- Veszélyeztetett, vagy hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülésének elősegítése, óvodába járásának figyelemmel kísérése
- Gyermeki jogok érvényesülésének biztosítása intézményen belül és családban, szükség esetén javaslat, óvó – védő intézkedésre
- A család szociokulturális hátterének megismerése

☞ Prevenációs és korrekciós feladatok:

- A problémával küzdő gyermekek esetében az okok felismerése szükség szerint szakemberek bevonása
- A gyermekek óvodába járásának figyelemmel kísérése, szükség esetén jelzések megtétele.

☞ Óvó – védő feladataink:

- Szociális szolgáltatások megszervezése, ellenőrzése

- Egészségügyi szűrővizsgálatok megszervezése, előkészítése

☞ Szociális feladatok:

- Szociális kedvezmények biztosítása
- Szociális ellátások nyújtása

☞ Korrekción feladatok:

- Felzárkóztatás érdekében fejlesztési feladatok meghatározása, fejlesztési terv alapján – egyéni fejlesztés, egyéni bánásmód szerint
- Szülőkkal megfelelő partnerkapcsolat kialakítása, szükség és igény esetén tanácsadás, szakemberek bevonása

☞ Speciális feladat:

- Partnerkapcsolat kiépítése, fenntartása gyermekvédelmi szervekkel, személyekkel
- Különleges bánásmódot igénylő gyermekek, integrált, differenciált, nevelése, fejlesztése

Baleset-megelőzés pedagógiai feladatai:

- A gyermekek részére az egészségük, testi épségükhöz szükséges ismeretek átadása, magatartási szabályok tisztázása, balesetek elkerülésének megelőzése
- Gyermekbalesetek esetén a szükséges intézkedések megtétele, felelősök kijelölése
- Kirándulások előtt szülők beleegyezésének kikérése, aláírással hitelesítve
- Mozgáshoz használt eszközök, játékszerek és más tárgyak állapotának folyamatos ellenőrzése
- Veszélykerülő magatartási formák, technikák megtanítása

Intézményvezető, tagóvoda-vezetők, óvodavezető helyettes, gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Törvényi előírások figyelemmel kísérése, átadása és betartása.
- Óvó – védő intézkedések meghatározása, személyi felelősség kérdésének rögzítése, Házirendben, SZMSZ-ben
- Gyermekvédelmi munka összehangolása, gyermekvédelmi felelősök munkájának ellenőrzése
- Évenkénti szűrő vizsgálatok megszervezése
- Egészséges életmód biztosítása érdekében az étkeztetés körülményeinek, minőségének, mennyiségének ellenőrzése
- Esélyegyenlőség érvényesülése érdekében iskolaérettség elősegítése, figyelemmel kísérése
- Benyújtott segélykérelmek elbírálása
- Gyermekekkel kapcsolatos adatok nyilvántartása, adatvédelmi törvény betartása

Gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Különleges bánásmódot igénylő gyermekek felkutatása, figyelemmel kísérése
- Gyermekvédelmi munkaterv elkészítése évenként
- Szülők tájékoztatása az elérhetőségről, annak módjáról, segítő szervek nevééről
- Félévenkénti beszámoló szóban és írásban
- .Kapcsolattartás a jelzőrendszer képviselőivel, esetmegbeszéléseken, konzultációkon való részvétel
- Gyermekvédelmi tevékenység összehangolása óvodán belül az óvodapedagógusok között, segítségadás, a vezető folyamatos tájékoztatása
- Nyilvántartás vezetése hátrányos és veszélyeztetett gyermekekről és a megtett intézkedésekről
- Szükség szerint jelzés a Gyermekjóléti Szolgálatnak illetve családlátogatás végzése, környezettanulmány készítése
- Esetmegbeszélések, konzultációk csoportonként, óvónőkkel
- Problémás gyermekek szakemberhez irányításának segítése
- A gyermekekkel kapcsolatos pedagógiai vélemény elkészítése
- Kapcsolattartás az óvodai szociális segítővel, aki a gyermekkel közvetlenül foglalkozik, az egyéni szociális szolgáltatások megvalósításának ideje alatt a gyermek felügyeletéről maga gondoskodik.

Óvodapedagógusok kiemelt feladatai:

- Gyermekvédelemmel kapcsolatos célok és feladatok figyelemmel kísérése és azok megvalósításában aktív részvétel: jelzések fogadása, okok feltárása, kezelése
- Felzárkóztatás módjának, menetének meghatározása
- Felzárkóztatás, együttműködés logopédussal, szakszolgálatok munkatársaival
- Szükség szerint jelzések fogadása, továbbítása, gyermekvédelmi felelős, óvodavezető, gyermekjóléti szolgálat felé
- Indokolt esetben családlátogatások elvégzése, környezettanulmány készítése
- Fogadóórák, esetmegbeszélések szükség szerint
- Fejlesztési terv alapján – a fejlesztési területek figyelembevételével - egyéni fejlesztés, differenciálás: szociális érés elősegítése, kognitív képességek fejlesztése
- Balesetek elkerülése érdekében magatartási szabályok elsajátíttatása, megfelelő ismeretek nyújtása – csoportnaplóban való rögzítése

..... számú melléklet

ANAMNÉZIS

(A szülő tölti ki az óvodába lépés kezdetén.)

A gyermek neve: _____

Tisztelt Szülők!

Annak érdekében, hogy gyermeküket minél jobban megismerhessük, szükségünk van az óvodába lépés előtti fejlődésének ismeretére. Fontosnak tartjuk, hogy lássuk, miként fejlődik a gyermek önmagához képest, és arra törekszünk, hogy az Önök nevelését kiegészítve közösen érjünk el eredményeket. Az adatszolgáltatás nem kötelező, azonban nagymértékben segítenék munkánkat az anamnézis kitöltésével! Ha nem kívánja kitölteni, kérjük, üresen adja vissza a dokumentumot. Az anamnézis lapon szereplő adatokat a gyermek fejlődésnaplójának részeként bizalmasan kezeljük.

Köszönettel:

az óvoda nevelőtestülete

Születésének körülményei (a megfelelő rész aláhúzendó, illetve kitöltendő)

A megszületés módja:

- spontán
- rendben lezajlott
- fogóval
- császármetszéssel

A születés körüli komplikációk: _____

- születési súly: _____ g
- születési hossz: _____ cm

A megszületés ideje:

- időre született
- koraszülött volt
- túlhordta az anya

Örökbefogadott gyermek esetében:

- mikor _____ került a _____ gyermek a _____ családba:

- tudja-e a gyermek, hogy örökbe fogadták:

A gyermek fejlődésének jellemzői

Csecsemőkori fejlődése:

- szopott-e: _____ meddig: _____
- jól evett-e: _____
- sírós csecsemő volt-e: _____
- milyen betegségei voltak: _____
- milyen _____ sérülései _____ voltak:

Kisgyermekkori fejlődése:

- mászott-e: _____
- a járás kezdete: _____
- melyik kezével nyúl a tárgyakért: _____
- alvási _____ szokásai:

- mikor _____ lett _____ szobatiszta:

- vannak-e problémái a WC-használattal:

- mikor _____ lett _____ ágytiszta:

- cumizik-e:

- szopja-e _____ az _____ ujját:

- járt-e bölcsődébe/családi napközibe: _____ ha igen, _____ ettől _____ meddig:

- melyik _____ bölcsődébe/családi _____ napközibe _____ járt:

- könnyen _____ ment-e _____ a _____ beszoktatás:

- mit _____ szeretett _____ a _____ bölcsődében:

- mit nem szeretett a bölcsődében:
-

A gyermek egészségével kapcsolatos jellemzők:

- krónikus betegségek:

- volt-e már kórházban: _____
- miért?

- hány alkalommal? _____
- van-e gyógyszerérzékenysége: _____ mire:

- allergia: _____
- sokat beteg-e: _____
- van-e olyan terület, amely speciális odafigyelést igényel az óvodai nevelőmunka során:

A gyermekre jellemző magatartásformák, tulajdonságok:

nyugodt	élénk	túl élénk
közlékeny	csendes	
mozgása lassú	mozgása gyors	
szófogadó	engedetlen	
játéka kitartó, elmélyült		nem tud kitartóan játszani
a játékban irányító		a játékban alkalmazkodó
a játékban szívesen vállal szerepeket		a játékban passzív
inkább kívülről figyeli a játékot		szívesen vesz részt a játék helyzetekben
érti a humort	nem érti a humoros helyzeteket	
van-e kedvenc játéka: _____		
történt-e valamilyen vizsgálat a gyermek fejlődésével kapcsolatban: _____		
hol vizsgálták: _____		
miért volt szükség a vizsgálatra: _____		
ki kérte a vizsgálatot: _____		

A gyermek beszédének fejlődése:

- mikor kezdett beszélni: _____

érthető-e a beszéde: _____

milyen problémát észleltek a beszéddel kapcsolatban: _____

A gyermek alvási szokásai:

mennyit alszik napközben: _____

mikor fekszik le este? _____

van-e valamilyen szokása elalvás előtt: _____

használ-e elalvást segítő tárgyat (pl. cumi, rongybaba...): _____

A gyermek étkezési szokásai:

válogatós vannak ételek, amiket mindig megeszik mindent megeszik

kedvenc ételei: _____

hányszor eszik naponta: _____

az étkezésben önálló segítségre szorul etetni kell

milyen evőeszközöket tud használni: _____

jobbkezes balkezes mindkét kezét használja

ételérzékenység: _____

Azon gyermekek fejlődése, akik nem a mi óvodánkba járnak először

Járt-e már a gyermek óvodába: _____

Melyik óvodába járt: _____

Könnyen ment-e a beszoktatás: _____

Szeretett-e óvodába járni: _____

Mit szeretett az óvodában: _____

Mit nem szeretett az óvodában: _____

A gyermek családjának jellemzői

A családban együtt élő személyek:

Édesapa édesanya nevelőapa nevelőanya nagypapa nagymama

Egyéb személy: _____

A gyermek testvéreinek száma: _____

Milyen nyelven beszélnek egymással a családtagok:

magyar német angol egyéb: _____

Az apa legmagasabb iskolai végzettsége: _____

Az anya legmagasabb iskolai végzettsége: _____

A lakás komfortfokozata: _____

A szülő által fontosnak tartott, egyéb adatok, gondolatok: _____

A CSALÁDLÁTOGATÁS FELJEGYZÉSEI

(A pedagógus tölti ki!)

A látogatás időpontja: _____

A látogatás időpontjának egyeztetése a szülővel:

előre sikerült többszöri egyeztetés után sikerült nem sikerült időpontot egyeztetni

A látogatás tapasztalatai:

- a látogatás hangulata: kedélyes vendégszerető feszengő barátságatlan
- a gyermek viselkedése: barátságos félénk barátságatlan durva
- a gyermek szót fogad-e szüleinek a látogatáson: igen nem változó
- van-e udvar: _____
- játszhat-e a gyermek az udvaron: _____
- van-e külön szobája a gyermeknek:

- a berendezés igazodik-e a gyermek életkori sajátosságaihoz:

- tiszta, rendezett-e a lakás:

- milyenek a gyermek játécai:

- van-e a gyermeknek következetesen kialakított napirendje:

- jutalmazási szokásaik:

- büntetési szokásaik:

- mennyit tévéznek a gyermek:

- a szülő mediátori szerepét betölti-e a televíziózással kapcsolatosan:

- ha igen, melyik formáját alkalmazza:
 - együtt tévéznek:

 - nem tévéznek együtt, de korlátozza, hogy mit nézhet meg:

 - a tv-ben látottakat megbeszéljük:

- mennyit számítógépezik a gyermek:

- kontrollálják-e a szülők
 - a számítógép előtt eltöltött időt:

 - mivel játszik a gyermek a gépen:

 - „hol jár” az interneten:

A pedagógusok összbenyomása a látogatás után: _____

A BESZOKTATÁS TAPASZTALATAI

Ki vett részt a beszoktatás során a családtagok közül: _____

A beszoktató felnőtt viselkedése:

Passzív együttjátsszó tanácsokat megfogadó

A saját gyermekeire figyelt más gyermekekre figyelt nem törődött a gyermekekkel

Ha az anya szoktatta a gyermeket, milyen volt a gyermek kötődése hozzá:

A FEJLŐDÉS MENETÉNEK RÖGZÍTÉSE

Kitöltési útmutató

A gyermek fejlődési mutatói című dokumentumot minden korcsoportban félévente töltjük ki. A megfigyeléseket leghatékonyabban úgy tudjuk elvégezni, amikor a két óvodapedagógus egyszerre van jelen a csoportban, és egyikük végzi a megfigyelést, közben feljegyzéseket készít, míg a másik pedagógus irányítja a gyermekcsoportot. A táblázatban a meghatározásokat úgy állítottuk össze, hogy a fejlődési folyamatot kövesse. Az adminisztrációs terheket csökkentve a pedagógusnak csak a megfelelő sorban az adott életkor oszlopában kell az általa kiválasztott jelölést alkalmazni (pl. ikszeléssel vagy jelzéssel). A táblázat utolsó két oszlopa lehetőséget nyújt arra is a pedagógusnak, hogy a kiemelkedő képességeket, valamint az intenzív fejlesztésre szoruló területeket külön is megjelölje. Az óvodapedagógus mellett a fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, logopédus és az óvodapszichológus is be tudja jegyezni észrevételeit, megállapításait.

A kitöltés idejét érdemes a szülői beszélgetéseket megelőző időszakra időzíteni, mivel a dokumentum a gyermek fejlődésének bemutatására is szolgál. A pedagógus a szülőt úgy tájékoztatja a fejlődés menetéről, hogy közösen tekintik át a fejlődési mutatókat, miközben a szülő is elmondja, ő mit tapasztal gyermekénél.

A dokumentumban napi történéseket is feljegyezhetünk. Erre akkor van szükség, ha a gyermek óvodai nevelése során olyan esemény történik, amelyet a pedagógus fontosnak vél rögzíteni.

A dokumentum kiváló segítség az óvodapedagógus számára a gyermek jellemzése során is, amennyiben óvodai jellemzést kell kiadni a gyermekről pl. a szakértői bizottság felé, továbbá az óvodai szakvélemény kiállításakor a gyermek fejlettségének megállapításához.

A GYERMEK FEJLŐDÉSI MUTATÓI

A gyermek neve: _____

<i>A terület megnevezése</i>	<i>Korcsoport</i>								<i>A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései</i>	<i>Ki e m e l k e d ő k e p e s s é g ű</i>	<i>Fe j l e s t é s r e s z o r u l</i>
	<i>I. félév</i>	<i>II. félév</i>	<i>I. félév</i>	<i>II. félév</i>	<i>I. félév</i>	<i>II. félév</i>	<i>I. félév</i>	<i>II. félév</i>			
<i>Testi fejlettség, egészségi állapot</i>											
testsúly	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg			
testmagasság	cm	cm	cm	cm	cm	cm	cm	cm			
sokat beteg											
keveset beteg											
<i>Mozgásfejlődés</i>											
nagymozgása összerendezett, harmonikus											
nagymozgása összerendezetlen											
végtagjai merevek, feszesek											

végtagjai lazák											
tempója gyors											
tempója átlagos											
tempója lassú											
finommozgása pontos, könnyed											
finommozgása görcsös											
kezesség: jobbkezes											
kezesség: balkezes											
kezesség: váltogatja											
mozgásos tevékenységekben fegyelmezett											
mozgásos tevékenységekben figyelmetlen											
mozgásos tevékenységekben szorongó											
mozgásos tevékenységekben felszabadult											
<i>Érzelmi-szociális fejlődés</i>											
kiegyensúlyozott											
nyugtalan											
nyílt											
zárkózott											
szeretetteljes											
indulatos											

felszabadult											
szorongó											
önmagát alulértékeli											
önmagát túlértékeli											
önértékelése reális											
kötelességtudó											
engedetlen											
kíváncsi, érdeklődő											
nem érdeklik az események											
kitartó											
hamar feladja											
alapos											
felületes											
szabálytartó											
nem képes elfogadni a szabályokat											
képes szabályokat alkotni											
kudarctűrő											
nem képes elviselni a kudarcot											
felnőttekkel nyílt, ragaszkodó											
nem kötődik a felnőttekhez											
kortársaival barátkozó, együttműködő											

kortársaival ellenséges, durva												
<i>Értelmi fejlődés</i>												
emlékezete rövid távú												
hosszú távú												
gondolkodása cselekvő-szemléletes												
gondolkodása szemléletes-képszerű												
az ok-okozati összefüggéseket felismeri												
figyelme spontán												
szándékos												
rövid távú												
tartós												
könnyen elterelhető												
ismeretei szerteágazóak, gazdagok												
ismeretei átlagosak												
ismeretei szegényesek												
feladattartása kialakult												
feladattartása segítségre, motivációra szorul												
nem képes összpontosítani a feladatra												
a feladatokat mindig teljesíti												
részben teljesíti												

nem képes teljesíteni												
közvetlen környezetében (pl. az óvodában) jól tájékozódik												
a tájékozódásban segítségre szorul												
tempója gyors												
átlagos												
lassú												
a feladatokat precízen elvégzi												
feladatvégzésben felületes												
hallása jó												
nem hall jól												
látása jó												
közel hajolva lát jól												
megfigyelése pontos												
felületes												
<i>Verselés, mesélés</i>												
a mesét szereti, szívesen végighallgatja												
nem szeret mesét hallgatni												
mesehallgatás közben hamar elfárad												
könnyedén dramatizál, élvezi a helyzetet												
szívesen vállal szerepet a												

dramatizálásban, de segítségre szorul a szövegtudás hiányossága miatt												
nem szívesen szerepel												
még a passzív szerepeket sem vállalja el												
a mondókákat gyorsan megtanulja												
néhány ismétlés szükséges az elsajátításhoz												
nehezen tanulja meg												
a verseket gyorsan megtanulja												
néhány ismétlés után elsajátítja												
nehezen tanulja meg												
<i>Zenei képességek:</i>												
hallása jó, tisztán énekel												
hallása fejlesztésre szorul												
ritmusérzéke megfelelő												
fejlesztésre szorul												
szívesen vesz részt a zenei tevékenységekben												
nem szívesen énekel, mondókázik												
szereti a gyermektáncot												
nem szívesen vesz részt benne												
<i>Vizuális képességek:</i>												

ismeri a rajzeszközöket											
szívesen használja a rajzeszközöket											
ritkán ül le rajzolni											
nem szeret rajzolni											
<i>Az ábrázolás fejlődése:</i>											
szándéktalan firkálás jellemzi											
szándékosan firkál											
lengővonalas firka											
körvonalfirka											
emberi alak jelenik meg rajzán											
emberalakja fejes-lábas figura											
emberalak ábrázolása gazdagodik											
emberalakját részletesen rajzolja											
megjelent a profilból ábrázolt emberképzet											
térábrázolása sorakoztató											
kevert nézőpontú											
a cselekmény kifejezése töredékes											
elbeszélő szalagkép											
folyamatos elbeszélő											
nem ismeri fel a színeket											
néhány színt képes felismerni, megnevezni											

jól ismeri a színeket											
a színárnyalatokat is képes megnevezni											
szívesen használja az ollót											
nem szívesen használja											
jól fogja az ollót											
nem jó az ollófogása											
vonal mentén pontosan nyír											
segíteni kell a nyírásban											
ügyesen használja a ragasztót											
segíteni kell a ragasztásban											
nem tud ragasztani											
szívesen fest											
nem szeret festeni											
szívesen gyurmázik											
nem szeret gyurmázni											
kevert technikákkal képes ábrázolni											
fantáziája szárnyal a vizuális tevékenységek közben											
fantáziája kötött, segíteni kell neki											
<i>Általános tájékozottsága</i>											
sorrendben megnevezi a napokat											

segítséggel nevezi meg a napokat												
nem képes a napok felsorolására												
képről felismeri és megnevezi a napszakokat												
segítséggel ismeri fel és nevezi meg a napszakokat												
nem ismeri a napszakokat												
gyűjtőfogalmakat ismer (pl. gyümölcs, zöldség, bútor...)												
gyűjtőfogalmakat segítséggel képes megnevezni												
nem ismeri a gyűjtőfogalmakat												
ellentétpárokat képes megnevezni												
segítséggel nevezi meg												
nem képes megnevezni												
tárgyak között képes hasonlóságokat felfedezni												
segítséggel fedezi fel a hasonlóságokat												
nem képes hasonlóságot megnevezni												
képes halmazokat alkotni megadott szempontok szerint												
segítséggel képes												
nem képes a halmazalkotásra												
mennyiségi relációkat képes megnevezni, felismerni												

segítséggel képes												
nem képes												
testsémája kialakult, testrészeit biztonsággal képes megnevezni												
segítségre szorul												
megnevezi a testrészek funkcióit												
számlálási készség:												
nem tud számlálni												
10-ig számlál												
20-ig számlál												
20-nál tovább számlál												
számolási feladatokban biztos, jól számol												
segítségre szorul												
számolási képességei gyengék												
meg tudja nevezni a tárgyak formáját												
segítségre szorul a megnevezésben												
megnevezi és helyesen alkalmazza a névutókat												
segítségre szorul												
<i>A beszéd fejlődése</i>												
minősége: kidolgozatlan												

egyszavas mondatok											
néhány szavas mondatok											
jól ragoz											
hibásan ragoz											
beszédhibás											
kidolgozott											
tisztán beszél											
szókincse: gazdag											
átlagos											
szegényes											
beszédében közlékeny, nyílt											
keveset beszél											
elektív mutizmus (átmeneti némaság) jellemzi											
beszédfegyelme kialakult											
nincs beszédfegyelme											
beszédének ritmusa gyors, hadaró											
egyenletes											
akadozó											
dadog											
<i>A munka jellegű tevékenységekhez való viszonya</i>											
örömmel végez munkát											

nem szívesen végzi											
nem akar részt venni a munka jellegű tevékenységben											
munkavégzése pontos											
munkavégzése felületes											
munkavégzésben kitartó											
munkavégzésben hamar fárad, feladja											
önkiszolgálásban önálló											
segítségre szorul											

EGYÉNI FEJLESZTÉSI LAP

Gyermek neve:			
Fejlesztési terület:			
Pedagógus neve:			
Időpont	A foglalkozás tartalma, módszerei, eszközei	Pedagógus aláírása	Szülő aláírása

**A FEJLESZTŐ PEDAGÓGUS, GYÓGYPEDAGÓGUS
MEGÁLLAPÍTÁSAI**

A LOGOPÉDUS MEGÁLLAPÍTÁSAI

AZ ÓVODAPSZICHOLOGUS MEGÁLLAPÍTÁSAI

A SZAKÉRTŐI BIZOTTSÁG MEGÁLLAPÍTÁSAI

SZÜLŐI BESZÉLGETÉSEK (FOGADÓÓRÁK)

Gyermek neve	Időpont	A beszélgetés témája	A szülő aláírása	A pedagógus aláírása

